

Financial Intelligence Unit - Nederland

FIU-Nederland

Jaaroverzicht

2018

Voorwoord

Beste lezer,

Voor u ligt het jaaroverzicht van de FIU-Nederland over 2018. We rapporteren het hoogste aantal meldingen ooit en tegelijkertijd vertegenwoordigen de verdachte transacties in het jaaroverzicht de hoogste waarde ooit. In de bestrijding van criminaliteit stond voor de overheid in 2018 de aanpak van ondermijning centraal. Een belangrijk onderdeel daarvan is de aanpak van crimineel vermogen en zogenaamde “enablers”. Daarnaast bleef de aanpak van terrorismefinanciering actueel. Vanuit mijn rol als voorzitter van de Egmont Group of Financial Intelligence Units heb ik in de afgelopen periode, op zowel nationaal als internationaal gebied, aandacht gevraagd voor verschillende aan witwassen en terrorismefinanciering gelieerde onderwerpen. FIU's kunnen, mede door hun unieke positie, nagenoeg altijd bijdragen aan het in beeld brengen van criminele netwerken aan de hand van verrichte transacties. Mede om deze reden blijft het voor FIU's van belang om zowel met melders, afnemers als FIU's onderling, nauw contact te onderhouden, om ontwikkelingen continu in beeld te blijven houden en nieuwe antwoorden op nieuwe uitdagingen te vinden.

Het beeld van het afgelopen jaar wijkt voor de FIU-Nederland af van dat van de voorgaande jaren. De FIU-Nederland ontving mede op basis van de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn in 2018, 753.352 ongebruikelijke transacties afkomstig van alle meldingsplichtige instellingen. Dit is een aantal dat alle voorgaande jaren overtreft. Relatief kleine aanpassingen in regelgeving kunnen een grote invloed hebben op de meldketen. Zonder de meldingen van ongebruikelijke transacties voortkomend uit deze specifieke wetwijziging werden er nog steeds 394.743 meldingen van ongebruikelijke transacties verricht. In 2018 leverde de FIU-Nederland 8.514 dossiers af met daarin in totaal 57.950 verdacht verklaarde transacties. Dit is het hoogste aantal dossiers en eveneens het hoogste aantal verdachte transacties in enig jaar sinds het bestaan van de FIU-Nederland. De totale waarde van de verdachte transacties in 2018 vertegenwoordigt een bedrag van ruim 9,5 miljard euro, eveneens het hoogste bedrag dat de FIU-Nederland ooit in een jaar registreerde. Deze verdacht verklaarde transacties zijn alle ter beschikking gesteld aan de

opsporings-, inlichtingen-, en veiligheidsdiensten voor verder onderzoek en een eventuele vervolging. Tegelijkertijd heeft de FIU-Nederland geparticipeerd in diverse samenwerkingsvormen om bij te dragen aan een meer effectief gebruik van de informatie die ze oplevert en ook nog beter op maat gesneden dossiers te kunnen opleveren. De aantallen en waarde van de verdachte transacties nemen jaarlijks toe en de FIU-Nederland dient hierop tijdig te anticiperen.

De FIU-Nederland investeert. Zij investeert in kennis, ICT-voorzieningen en in het hebben van goede relaties met nationale en internationale netwerkpartners. Dit netwerk omvat alle partijen die een rol vervullen in de aanpak van witwassen, financieren van terrorisme en onderliggende delicten, zowel privaats als publiek, nationaal en internationaal. De afgelopen periode laat zien dat een brede aanpak op specifieke onderwerpen die van maatschappelijk belang zijn noodzakelijk is en dat daarvoor een goede nationale en internationale verbinding een vereiste is. De druk op de FIU-Nederland neemt daarbij zichtbaar toe. Publieke en private partners verwachten samenwerking met en hoogwaardige producten en diensten van de FIU-Nederland. De FIU-Nederland ziet de behoefte groeien en daarmee eveneens de druk op de capaciteit van de FIU-Nederland toenemen. Goede financial intelligence vraagt om gerichte investeringen die de FIU-Nederland de aankomende tijd wil doen, op dat zowel middelen, kennis als menskracht beschikbaar blijven om een belangrijke bijdrage te leveren aan het voorkomen en opsporen van witwassen en financieren van terrorisme. Een belangrijke uitdaging hierbij zal zijn het ontwikkelen en in gebruik nemen van een nieuw IT systeem dat de robuuste toekomstige uitdagingen aankan en dat voor de meldingsplichtige instellingen aanmerkelijk gebruikersvriendelijker zal moeten zijn.

Ik wens u veel leesplezier met dit jaaroverzicht van 2018.

Hennie Verbeek-Kusters MA, mei 2019

Hoofd FIU-Nederland

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Managementsamenvatting	4
1 Ontwikkelingen	7
1.1 Prioriteit op thema's	8
1.2 Beheer en organisatie	9
1.3 Nationale samenwerking	10
1.4 Internationale samenwerking	12
2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties	15
2.1 Samenwerking met toezichthouders en meldplichtige instellingen	16
3 Analyseren van ongebruikelijke transacties	20
3.1 Van ongebruikelijk naar verdacht	21
3.2 Eigen onderzoeken	24
3.3 Operationele samenwerking internationaal	25
4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties	27
4.1 Verdacht verklaarde transacties en dossiervorming	28
4.2 Samenwerking met opsporings- en handhavingpartners	30
5 Financiering van terrorisme	32
5.1 Nationale ontwikkelingen	33
5.2 Ontwikkelingen internationaal	35
5.3 Operationele resultaten	36

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba	38
6.1 Ontvangen en analyseren van ongebruikelijke transacties uit Caribisch Nederland	39
6.2 Verspreiden van verdachte transacties in Caribisch Nederland	40
Bijlage I	
Kengetallen FIU-Nederland 2018	42

Bijlage II	
Over de FIU-Nederland	45
BII.1 Positionering, wettelijke taak en missie	45
BII.2 De Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft)	46
BII.3 Beleid en meerjarendoelstellingen	47
BII.4 Het nationale en internationale speelveld	47
BII.5 Werkzaamheden FIU-Nederland	49

Bijlage III	
Lijst met gebruikte afkortingen	52

Inhoudsopgave

	Managementsamenvatting
I	Ontwikkelingen in 2018
2	Ontvangst van ongebruikelijke transacties
3	Analyseren van ongebruikelijke transacties
4	Gebruik van verdacht verklaarde transacties
5	Financiering van terrorisme
6	Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
I	Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018
II	Bijlage II - Over de FIU-Nederland
III	Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Managementsamenvatting

Ontwikkelingen in 2018

Het jaar 2018 was voor de FIU-Nederland een jaar van superlatieven. De FIU-Nederland ontving in 2018, mede door de implementatie van een wetswijziging, in totaal 753.352 ongebruikelijke transacties. Hiervan waren 358.609 ongebruikelijke transacties direct te relateren aan een onverwacht grote impact vanuit het in werking treden van het Uitvoeringsbesluit Wwft (Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme) 2018. Daarmee resteren, gezien over 2018, 394.743 “reguliere¹” meldingen van ongebruikelijke transacties. Daarmee zet de trend van oplopende aantallen ongebruikelijke transacties zich voort. In totaal verklaarde de FIU-Nederland in 2018, 57.950 transacties verdacht, met een totale waarde van meer dan 9,5 miljard euro, gebundeld in 8.514 dossiers. In 2018 is de FIU-Nederland begonnen met het opzetten van experimenten op het gebied van datascience. De FIU-Nederland hoopt hiermee op termijn op een toekomstbestendige manier gebruik te maken van de beschikbare data en datasystemen. De vastgestelde thema’s van de FIU-Nederland waren in 2018, gekende en ongekende dreiging in relatie tot terrorismefinanciering, corruptie, witwassen in relatie tot crimineel vermogen, drugs, fraude,

¹ Met reguliere meldingen worden meldingen bedoeld die niet zijn ontvangen op basis van de in 2018 geïmplementeerde wetswijziging waarin meldplichtige instellingen op basis van een objectieve meldgrens transacties dienen te melden in relatie tot de door de Europese Commissie aangewezen risicolanden

Caribisch Nederland en opmerkelijke wijzigingen in meldpatronen- en dossiers. De FIU-Nederland zag in 2018 enerzijds een toename van de aantallen meldingen en anderzijds een intensivering in de deelname in diverse samenwerkingsverbanden in relatie tot het indammen van ondermijnende criminaliteit. Door de toename van het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties en de noodzaak om het systeem voor meldingsplichtige instellingen en FIU medewerkers gebruikersvriendelijker te maken is de bouw van een nieuwe integrale informatievoorziening essentieel. De eerste stappen hiertoe zijn in 2018 gezet. De FIU-Nederland heeft ook in 2018 actief de samenwerking met netwerkpartners gezocht. Deze samenwerkingsverbanden strekken zich uit van publiek-publiek tot privaat-publiek. De FIU-Nederland heeft een omvangrijk internationaal netwerk, wat noodzakelijk is om ervoor te zorgen dat de FIU-Nederland aan haar wettelijke taakstelling kan voldoen en hiervoor in verbinding blijft met internationale partners. In relatie hiertoe heeft het Hoofd van de FIU-Nederland, mede vanuit de functie als voorzitter van de Egmont Group, in 2018 bij verscheidene bijeenkomsten een inhoudelijke bijdrage geleverd.

Meldingen van ongebruikelijke transacties

In 2018 werden in totaal 753.352 ongebruikelijke transacties bij de FIU-Nederland gemeld. Van deze 753.352 ongebruikelijke transacties zijn er 358.609 transacties gemeld op basis van een mogelijke verbinding met

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen in 2018

2

Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ongebruikelijke transacties

4

Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5

Financiering van terrorisme

6

Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

de door de Europese Commissie aangemerkte risicolanden. Zonder de transacties op basis van de onverwachte werking van deze objectieve meldindicator, komt het aantal gemelde ongebruikelijke transacties in 2018 uit op een aantal van 394.743 meldingen, een toename van circa tien procent ten opzichte van 2017. De FIU-Nederland ziet daarmee het aantal ontvangen ongebruikelijk transacties op de lange termijn gestaag toenemen. De FIU-Nederland stelt indicatoren beschikbaar die meldingsplichtige instellingen helpen bij het herkennen van ongebruikelijke transacties. Omdat de FIU-Nederland in 2018 als een van de thema's corruptie (witwassen van opbrengsten van corruptie) heeft vastgesteld, heeft de FIU-Nederland hier nadrukkelijk aandacht aan besteed. Daarnaast is in 2018 de implementatiewet van de Fourth Anti-Money Laundering Directive (AMLD4) in werking getreden. De Wwft en een aantal meldindicatoren werden hierbij aangepast. De FIU-Nederland heeft in 2018 een nieuwsbrief opgesteld, gerelateerd aan de wijzigingen voor meldingsplichtige instellingen en overige netwerkpartners, als gevolg van de in de Wwft geïmplementeerde vierde witwasrichtlijn. Ook in 2018 zag de FIU-Nederland het aantal meldingen op het gebied van virtual assets verder toenemen. Vooruitlopend op de geplande invoering van de meldplicht voor aanbieders van diensten gerelateerd aan virtual assets in 2020, is de FIU-Nederland in 2018 begonnen met het investeren op dit onderwerp. Ten slotte heeft de FIU-Nederland in 2018, 71 gerichte verzoeken van de Wet ter voorkoming van witwassen en terrorisme financiering (Wwft)-toezichthouders ontvangen over het meldgedrag van onder hun toezicht gestelde meldingsplichtige instellingen. Het verstrekken van deze informatie kan voor de toezichthouders bijdragen aan het risico gebaseerd uitvoeren van hun wettelijke taak. Het hebben van goed contact met de toezichthouders was en blijft voor de FIU-Nederland van belang.

Analysen van ongebruikelijke transacties

De FIU-Nederland voltooide in 2018, 8.514 dossiers met daarin 57.950 verdacht verklaarde transacties. Daarmee is in 2018 het hoogste aantal dossiers samengesteld en eveneens het hoogste aantal transacties verdacht verklaard sinds het bestaan van de FIU-Nederland. De totale waarde van alle verdachte transacties vertegenwoordigt een bedrag van meer dan 9,5 miljard euro, het hoogste bedrag dat de FIU-Nederland ooit in een jaar registreerde. Alle verdachte transacties en dossiers zijn ter beschikking gesteld aan de opsporings-, inlichtingen-, en veiligheidsdiensten. De FIU-Nederland ontving in 2018 1.262 Landelijke Officier van Justitie (LOVJ)-verzoeken. Het totaal aan LOVJ-verzoeken komt overeen met

het gemiddelde aantal LOVJ verzoeken in de afgelopen jaren, maar de complexiteit van de door de FIU-Nederland te behandelen LOVJ-verzoeken is aanzienlijk toegenomen. Hierdoor dient de FIU-Nederland op jaarlijkse basis meer analysecapaciteit hiervoor te reserveren dan in voorgaande jaren. In 2018 zijn 31.507 transacties verdacht verklaard door middel van het gebruik van de Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten (VROS)-match. Daarmee zorgt de VROS-match voor het grootste aandeel van de dossiers die de FIU-Nederland jaarlijks oplevert. De eigen onderzoeken van de FIU-Nederland hebben in 2018 geleid tot bijna 18.000 verdacht verklaringen, verdeeld over 1.470 samengestelde dossiers.

Toepassing van verdacht verklaarde transacties

In 2018 werden 57.950 transacties op basis van verrichte analyses verdacht verklaard en ter beschikking van de opsporings-, inlichtingen-, en veiligheidsdiensten gesteld. Verdachte transacties kunnen verschillende doelen dienen, als aanleiding voor het starten van een opsporingsonderzoek, als aantoonbare en aanvullende bewijslast in de rechtszaal, of dienen als richtinggevend instrument bij een opsporingsonderzoek. Daarnaast kunnen verdachte transacties worden gebruikt als analysebron voor het verrichten van strategisch onderzoek en voor het geven van in- en overzichten in regionale en nationale criminaliteitsbeelden. De FIU-Nederland voltooide in 2018 het aantal van 8.738 dossiers waarvan er 8.514 dossiers werden overgedragen aan de opsporings-, inlichtingen- en veiligheidsdiensten voor verder onderzoek. De overige dossiers blijven nog in onderzoek of worden gesloten afhankelijk van verdacht verklaring van de transacties die een dossier bevat.

In 2018 was het gros aan verdachte transacties afkomstig van de meldgroep betaaldienstverleners. Zoals in de afgelopen jaren, bestonden de meeste verdachte transacties uit money transfers. Het aantal voorgenomen transacties steeg in 2018 van 1.481 in 2017 naar 2.583 transacties. Dit is voor de FIU-Nederland een belangrijk signaal, omdat het aangeeft dat witwassen door meldingsplichtige instellingen al in een vroeg stadium gesignaleerd werd. Hierdoor kan sneller worden geanticipeerd waardoor het bij kan dragen aan het voorkomen van het wegmaken van bewijslast door criminelen. In 2018 was er binnen de opsporingsdiensten vooral aandacht voor de versterking van de aanpak van ondermijning en het afpakken van crimineel verkregen vermogen. Omdat er vanuit ondermijning door de opsporingsdiensten steeds meer wordt ingezet op inzicht en analyse, heeft de FIU-Nederland hier een waardevolle en significante bijdrage aan kunnen

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen in 2018

2

Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3

Analysen van ongebruikelijke transacties

4

Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5

Financiering van terrorisme

6

Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

leveren. In 2018 is veel gebruik gemaakt van de mogelijkheid om aan de hand van verdachte transacties afkomstig van de FIU-Nederland, signalen te selecteren die in potentie konden leiden tot het afpakken van onverklaarbaar vermogen.

Terrorismedfinanciering

De FIU-Nederland heeft in 2018, 3.338 verdachte transacties met een mogelijk verband met terrorismedfinanciering opgenomen in 665 dossiers. In eerdere jaren zag de FIU-Nederland dat criminele activiteiten soms werden aangewend om de opbrengsten hiervan te gebruiken voor het financieren van terrorisme. Het tijdig onderkennen van deze geldstromen is dus essentieel en kan op significante wijze bijdragen aan de strijd tegen terrorisme. Gebaseerd op het actieprogramma integrale aanpak jihadisme heeft de FIU-Nederland gerichte analyses uitgevoerd en specifieke verdachte transacties voor de aanpak van jihadisme en radicalisering ter beschikking gesteld. De analyses waren mede gebaseerd op intelligence- die is verzameld tijdens de intensieve samenwerking met nationale en/of internationale partners. In 2018 werden door de FIU-Nederland 118 transacties, hoofdzakelijk money transfers en girale transacties, verdacht verklaard in relatie tot de sanctiewetgeving. Met de transacties werden 29 dossiers opgesteld. Ook werden de terrorisme lijst van de Europese Unie en een aantal nationale sanctielijsten van Europese lidstaten op basis van mogelijke aanwezige risico's gescand. Voorts is samen met de aan het TF-platform deelnemende banken onderzoek verricht naar het ontwikkelen van risicoprofielen op het gebied van terrorismedfinanciering. Binnen de Egmont Group is samen met de FIU van de Verenigde Staten (FinCen) leiding gegeven aan een al lopend project van bestrijding van terrorismedfinanciering.

Dit project betreft een gerichte uitwisseling van informatie met betrekking tot de financiële stromen rondom eenlingen met een terroristisch motief. Ook werd er meer onderzoek verricht naar de financiering van middelen die kunnen worden gebruikt bij het plegen van terroristische aanslagen. In totaal werden in 2018, 76 verzoeken van buitenlandse FIU's ontvangen en verstuurd de FIU-Nederland 29 informatieverzoeken aan buitenlandse FIU's in het kader van de bestrijding van financiering van terrorisme. Daarnaast werden 488 spontane verstrekkingen op het gebied van terrorisme-financiering ontvangen en 128 spontane verstrekkingen verzonden aan andere FIU's of organisaties die zich bezig houden met het uitvoeren van de sanctiewet.

Caribisch Nederland

In 2018 liep het aantal meldingen ongebruikelijke transacties vanuit Caribisch Nederland iets terug ten opzichte van het jaar er voor. Van deze ongebruikelijke transacties werden er 174 verdacht verklaard en gebundeld in 30 dossiers met een totale waarde van meer dan acht miljoen euro. Het overgrote deel van deze meldingen was afkomstig van bankinstellingen, gevolgd door meldingen van de Douane in het Caribisch Nederland. Als derde volgde het notariaat. De FIU-Nederland constateerde dat de kwaliteit van het merendeel van de meldingen van de meldingsplichtige dienstverleners op de BES-eilanden niet van een toereikend niveau was dat effectieve analyses mogelijk maakte. Om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de meldingen kan toenemen zijn samen met de meldingsplichtige dienstverleners mogelijke oorzaken in kaart gebracht. Vervolgens is de FIU-Nederland aan de hand van de geïnventariseerde oorzaken inzichtelijk gaan maken hoe de kwaliteit verhoogd kan worden.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

- 1** Ontwikkelingen in 2018
- 2** Ontvangst van ongebruikelijke transacties
- 3** Analyseren van ongebruikelijke transacties
- 4** Gebruik van verdacht verklaarde transacties
- 5** Financiering van terrorisme
- 6** Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
- I** Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018
- II** Bijlage II - Over de FIU-Nederland
- III** Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

1. Ontwikkelingen in 2018

Het jaar 2018 is voor de FIU-Nederland een jaar van grote aantallen geweest. De FIU-Nederland ontving in 2018, mede door de implementatie van de vierde witwasrichtlijn, in totaal maar liefst 753.352 ongebruikelijke transacties. Van dit aantal zijn er 358.609 ongebruikelijke transacties direct het gevolg van deze specifieke wetswijziging (zie verder hoofdstuk drie van dit jaaroverzicht), waarnaast er in 2018, eveneens 394.743 reguliere² meldingen van ongebruikelijke transacties werden verricht. Daarmee zet de vastgestelde trend van oplopende aantallen ongebruikelijke transacties zich verder voort.

² Met reguliere meldingen worden meldingen bedoeld die niet zijn ontvangen op basis van de in 2018 geïmplementeerde wetswijziging waarin meldplichtige instellingen op basis van een objectieve meldgrens transacties dienen te melden in relatie tot de door de Europese Commissie aangewezen risicolanden.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen in 2018

2

Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3

Analysen van ongebruikelijke transacties

4

Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5

Financiering van terrorisme

6

Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Het aantal van 358.609 gemelde ongebruikelijke transacties zijn direct het gevolg geweest van een nieuwe objectieve indicator, die bij de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn werd ingevoerd. Van deze 358.609 gemelde ongebruikelijke transacties konden na analyse slechts 222 transacties verdacht worden verklaard (0,07 procent van het totaal aan verdachte transacties) met een totale waarde van circa 94.000 euro. Gemiddeld genomen verklaart de FIU-Nederland één op acht ongebruikelijke transacties verdacht. Inmiddels is er door de wetgever gestart met de herziening en aanpassing van deze specifieke meldindicator, die waarschijnlijk in 2019 gewijzigd zal worden³. In totaal verklaarde de FIU-Nederland in 2018, 57.950 transacties verdacht, met een totale waarde van meer dan 9,5 miljard euro, gebundeld in 8.514 dossiers. Op basis van deze cijfermatige opsomming, zijn alle aantallen van voorgaande jaren overtroffen.

De FIU-Nederland werkt met omvangrijke hoeveelheden data en verwacht dat deze hoeveelheden in de aankomende jaren, volgens de geconstateerde trend, verder zullen toenemen. Om deze datastromen op een toekomstbestendige manier te kunnen blijven benaderen en bewerken, is er in de voorgaande jaren een traject gestart om op een innovatieve manier te kijken naar de samenhang tussen de verschillende, door de FIU-Nederland gebruikte informatiebronnen, om ongebruikelijke transacties op een slimme manier te kunnen analyseren. Met de komst van een eigen data scientist, is de FIU-Nederland in 2018 begonnen met het opzetten van experimenten op het gebied van transactie modellering en tekstanalyse. Bij transactiemodellering wordt gekeken naar specifieke kenmerken van ongebruikelijke transacties en welke van deze kenmerken daarbij voorspellend kunnen zijn in relatie tot een verdacht verklaring. Dit kan zorgen voor een verbeterde efficiëntie in het verdacht verklaren van transacties. Bij tekst analyse worden er geavanceerde technieken gebruikt om transacties te clusteren op basis van de inhoud van de bijbehorende meldtekst. Dit vergroot tevens de mogelijkheid om nieuwe, nog niet bekende, trends vroegtijdig te signaleren omdat deze transacties automatisch geclusterd zullen worden. De FIU-Nederland hoopt hiermee op termijn, op een meer effectieve manier gebruik te maken van de beschikbare data en de datasystemen.

³ Inmiddels is een aankomende wijziging van de regelgeving openbaar geconsulteerd, waarin wordt voorgesteld om deze objectieve indicator te wijzigen. Naar verwachting zal deze wijziging circa augustus 2019 in werking treden.

Omdat de FIU-Nederland zelf niet over een omgeving beschikt om op een innovatieve manier met data te kunnen werken, is in 2018 een traject gestart om te kunnen beschikken over een eigen separate rekenserver, samen met het creëren van een datascience platform. De verwachting is dat medio 2019 de FIU-Nederland hierover zal beschikken waardoor zowel data scientisten, als strategisch analisten, een grote mate van flexibiliteit hebben om technische vernuftige analyses uit te kunnen voeren in een niet operationele omgeving. Het doel hierbij is een solide basis te creëren voor innovatie projecten op het gebied van datatoepassingen.

Deze initiatieven zullen in 2019 verder ontwikkeld worden. Op de lange termijn zullen succesvolle projecten geïntegreerd worden in het dagelijks werkproces om zo efficiënter en meer doelgericht te werken aan het opleveren van waardevolle verdachte transacties en dossiers.

In 2018 heeft de FIU-Nederland in totaal 57.950 transacties verdacht verklaard, met een totale waarde van ruim 9,5 miljard euro

1.1 Prioriteit op thema's

De FIU-Nederland werkt op jaarlijkse basis met geprioriteerde thema's, gebaseerd op de prioriteiten van opsporings- en inlichtingen-, veiligheidsdiensten, maar daarnaast mede op basis van zelf gesignaleerde fenomenen. Door onder andere de prioriteiten van de opsporing te volgen draagt de FIU-Nederland bij aan een effectief gebruik van de door de meldingsplichtige instellingen gedane meldingen en op deze wijze aan de doelstellingen van de Wwft, het voorkomen en bestrijden van witwassen, financieren van terrorisme en onderliggende delicten.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen in 2018

2

Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ongebruikelijke transacties

4

Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5

Financiering van terrorisme

6

Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

De in 2018 geprioriteerde thema's van de FIU-Nederland zijn:

- Gekende en ongekende dreiging in relatie tot terrorismefinanciering;
- Corruptie;
- Witwassen in relatie tot crimineel vermogen;
 - Witwasconstructies
 - Financieel facilitators
 - Afpakken
- Drugs;
- Fraude;
- Caribisch Nederland;
- Opmerkelijke wijzigingen in meldpatronen- en dossiers.

De FIU-Nederland participeert in diverse samenwerkingsverbanden die zich richten op de aanpak van ondermijnende criminaliteit

Naast deze vastgestelde thema's, zet de FIU-Nederland onderzoekscapaciteit in voor onderzoeken die de FIU-Nederland vanwege haar unieke positie in het omvangrijke databestand van ongebruikelijke transacties kan uitvoeren. Het kan voorkomen dat onderzoekscapaciteit wordt ingezet in het geval van een aanslag of ernstige dreiging. De FIU-Nederland kan in dit soort gevallen mogelijke financiële signalen, handelingen of patronen blootleggen die kunnen helpen bij het voorkomen, het doen stoppen of het achterhalen van daders en medeplichtigen van een strafbaar feit.

1.2 Beheer en organisatie

In deze paragraaf worden verschillende Informatie en Communicatie Technologie (ICT) matige ontwikkelingen uiteengezet waar de FIU-Nederland in 2018 in heeft geïnvesteerd. Daarbij zijn er nieuwe ontwikkelingen te noemen (zoals de toepassing van datascience), maar ook bestaande ontwikkelingen van de huidige ICT-systemen. De FIU-Nederland ziet niet

alleen een toename van de aantallen meldingen maar daarnaast een toenemende behoefte aan deelname in diverse samenwerkingsverbanden die ondermijnende criminaliteit op innovatieve wijze willen indammen. Dit vergt voortdurend zorgvuldige prioritering voor de inzet van de beschikbare capaciteit. De technische ontwikkelingen binnen de FIU-Nederland zijn er op gericht om ICT-matige oplossingen te vinden voor werkzaamheden die momenteel nog door medewerkers worden verricht. Op die wijze kan de beschikbare capaciteit zo effectief mogelijk worden ingezet voor hoogwaardige analyse en expertise.

Automatiseren LOvJ verzoeken

In 2018 is de FIU-Nederland begonnen om samen met de afdeling Informatie Voorziening van de Nationale Politie de intake van nationale en internationale verzoeken aan de FIU-Nederland te digitaliseren en dus capaciteit besparend te maken. Deze automatisering zal het intakeproces van LOvJ-verzoeken naar verwachting efficiënter maken, waardoor beide organisaties hier voordelen uit kunnen halen. In 2019 zal dit proces verder getoetst worden binnen de FIU-Nederland in een operationele proeftuin.

Data analyse voor de toekomst

In 2018 zijn voorbereidingen getroffen om een gesloten digitale innovatie-omgeving ten behoeve van de FIU-Nederland te realiseren. Met deze omgeving, kunnen financieel onderzoekers en analisten beter ondersteund worden in het afhandelen van de toename in meldingen van ongebruikelijke transacties. De FIU-Nederland zal deze omgeving in 2019 implementeren, waardoor het mogelijk wordt om op een slimme manier efficiënter data te analyseren door het gebruik van datascience en kunstmatige intelligentie (AI) technologie.

Ontwikkeling informatievoorziening

Door de significante toename van meldingen van ongebruikelijke transacties, dient de FIU-Nederland zich voor te bereiden op de bouw van een nieuwe integrale informatievoorziening. De eerste stappen hiertoe zijn in 2018 gezet en zullen komend jaar leiden tot het opstarten van een nieuw project gericht op de ontwikkeling van deze informatievoorziening. Deze nieuwe informatievoorziening moet ook het verrichten van meldingen aanmerkelijk gebruikersvriendelijker maken. Ook moet het FIU-medewerkers in staat stellen om analyses in de toekomst effectiever te verrichten, waardoor afwijkende patronen (modus operandi) in de binnenkomende meldingen en verzoeken eenvoudiger en sneller te onderkennen zijn.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen in 2018

2

Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ongebruikelijke transacties

4

Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5

Financiering van terrorisme

6

Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Daarnaast dient deze nieuwe informatievoorziening toepasbaar te zijn voor datascience en het combineren van externe bronnen, bijvoorbeeld door de toepassing van kunstmatige intelligentie.

Cross Border Dissemination

In de Europese vierde witwasrichtlijn is gesteld dat FIU's van de Europese lidstaten relevante meldingen met elkaar moeten delen (Cross Border Dissemination, hierna genoemd XBD). Deze verplichting is opgenomen in de nieuwe Wwft die eind juli 2018 van kracht werd. Om te kunnen voldoen aan deze wettelijke verplichting heeft de FIU-Nederland in 2017 een start gemaakt om deze wettelijke informatievorm met de andere lidstaten mogelijk te maken. Vanaf mei 2018 deelt de FIU-Nederland alle relevante ongebruikelijke transacties met de andere lidstaten binnen de EU. Hierdoor werden in 2018 circa 113.000 ongebruikelijke transacties gedeeld via FIU.net, dit is volgend op de verplichting in de vierde anti-witwasrichtlijn om ontvangen transacties die ook te maken hebben met een andere lidstaat te delen met de FIU in de betreffende lidstaat. De FIU-Nederland doet dit op geautomatiseerde wijze.

De top drie van FIU's aan wie deze transacties zijn toegestuurd bestond uit Groot-Brittannië (met meer dan 40.000 meldingen) gevolgd door Duitsland en Roemenië. In 2018 heeft de FIU-Nederland in totaal 93 XBD-meldingen van 12 verschillende Europese lidstaten en Noorwegen ontvangen en gebruikt voor een verdere analyse. Er zal door de Europese FIU's nog het nodige werk verricht dienen te worden om de bruikbaarheid van deze meldingen te vergroten. Sommige FIU's ontvangen nu meer meldingen op deze wijze dan ze nationaal van de eigen meldingsplichtige instellingen ontvangen. In gezamenlijkheid zal onderzocht worden of er meer relevantie criteria te ontwikkelen zijn of dat er ook een gezamenlijke strategische analyse mogelijk is door de EU FIU's.

Informatiedeling FIOD

In een samenwerkingsverband tussen de FIU-Nederland en de FIOD, is in 2018 een project gestart om de informatie-uitwisseling tussen beide organisaties te digitaliseren. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de applicatie FCI-net van de FIOD, een digitale informatievoorziening die databronnen decentraal en geanonimiseerd kan matchen. In 2018 heeft er een testfase plaatsgevonden, waarbij er op twee operationele thema's, (corruptie en terrorisme) een proef werd uitgevoerd. Dit leidde tot een positief resultaat en zal derhalve in 2019 een vervolg krijgen waarbij onder andere een

operationele match met een FIU buiten Europa uitgevoerd kan worden. Deze vorm van (inter)nationale informatie-uitwisseling zorgt voor een verbreding van de huidige mogelijkheden tot informatie deling.

Vereenvoudiging analysemogelijkheden Nationale Politie

De FIU-Nederland meldt afzonderlijke transacties en dossiers met verdachte transacties door aan de Nationale Politie en andere opsporingsdiensten voor nader opsporingsonderzoek. In 2018 is binnen de Nationale Politie een nieuwe informatievoorziening ontwikkeld, waardoor meer politiemedewerkers en opsporingsdiensten de mogelijkheid hebben om doorgemelde verdachte transacties, afkomstig van de FIU-Nederland, in te zien. Samen met de Nationale Politie heeft de FIU-Nederland deze nieuwe applicatie in 2018 getest en daar waar nodig, extra functionele wensen en eisen opgesteld. In 2019 zal de nieuwe applicatie operationeel geïmplementeerd worden. Daarnaast beschikt de Nationale Politie over een datawarehouse met verschillende bronnen, waaronder de door de FIU-Nederland aangeleverde verdachte transacties. De combinatie van het datawarehouse samen met de nieuwe applicatie zal analisten van de Nationale Politie in staat stellen om zelfstandig analyses te verrichten op alle verdachte transacties. Op termijn zal dit er voor zorgen dat analisten van de Nationale Politie minder vragen aan de FIU-Nederland stellen. De FIU-Nederland zal zich hierdoor meer kunnen richten op zeer complexe analyses ten behoeve van specifieke onderzoeken van de ongebruikelijke transacties.

1.3 Nationale samenwerking

De bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering nationaal begint met een sterke samenwerking tussen diverse publieke en private instanties. De FIU-Nederland is zich zeer bewust van de noodzaak tot samenwerken om de gestelde wettelijke taken en diensten naar behoren uit te kunnen voeren. De FIU-Nederland kan vanuit haar omvangrijke database trends en fenomenen herkennen die, indien relevant, met netwerkpartners worden besproken en zo nodig een gezamenlijke aanpak voor in te richten. Vanuit deze perspectieven, maar daarnaast ook vanuit de wetenschap dat samenwerking leidt tot vooruitgang en andere inzichten, heeft de FIU-Nederland ook in 2018 op vele vlakken actief de samenwerking met netwerkpartners gezocht. Binnen deze samenwerkingsverbanden komen alle mogelijke samenstellingen van samenwerken voor. Deze vormen strekken zich uit van volledig publiek-publiek (Nationale Politie, FIOD, het Openbaar

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Ministerie, de RIEC's) naar gemeente vormen (onderwijsinstellingen) tot publiek-privaat (de bankensector, betaaldienstverleners, casino's en andere meldingsplichtige instellingen). Deze paragraaf geeft de diverse samenwerkingsverbanden weer en wat deze inhoudelijk in 2018 hebben bijgedragen aan de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering. Vanuit nationale samenwerking is er veelal een overlap met internationale samenwerking. Paragraaf 1.4 richt zich specifiek op de internationale vormen van samenwerking waar de FIU-Nederland aan heeft deelgenomen.

Versterking aanpak ondermijnende criminaliteit

Voortkomend vanuit voorgaande positieve resultaten binnen het nationale samenwerkingsverband met een lokale werking, genaamd Field Lab, is hier ook in 2018 door de FIU-Nederland aan deelgenomen. Samen met de netwerkpartners Nationale Politie, het Openbaar Ministerie, een aantal grote gemeenten, de FIOD en de belastingdienst is deze samenwerkingsvorm in 2018 verder verbeterd en uitgebreid. Zo is er in 2018 een Euregioaal Field Lab gestart in het zuiden van het land, waarbij er een samenwerkingsverband is gevormd tussen soortgelijke Nederlandse en Belgische publieke diensten. In het kader van een verbrede publieke samenwerking zal iCOV hiervoor gerichte informatie inbrengen om deze samenwerking inhoudelijk te voorzien van bruikbare gegevens. Het doel van deze specifieke samenwerking is het tegengaan van witwassen aan de hand van onroerend goed binnen de Euregio. Daarnaast werd er door de FIU-Nederland in 2018 eveneens geparticipeerd in een Field Lab op de aanpak van drugs (cocaïne smokkel) en het logistieke proces dat zich daaromheen vormt en in een Field Lab op het gebied van Virtual Assets. Ook in 2019 zal de FIU-Nederland verder participeren in Field Lab samenwerkingsverbanden om zo bij te dragen aan de aanpak van actueel relevante criminele praktijken.

Nationale Politie

De FIU-Nederland sluit daar waar mogelijk aan bij de geprioriteerde thema's van de Nationale Politie en levert daarvoor gerichte financiële intelligence aan. Vanuit dit perspectief is in 2018 gewerkt aan een nieuw samenwerkingsverband met de politie eenheden, het RIEC, de FIOD, de Belastingdienst en het Openbaar Ministerie in het zuiden van het land. Daarbij heeft de FIU-Nederland informatie aangeleverd om crimineel verkregen vermogen te kunnen afpakken. In totaal ging het in 2018 om meer dan twintig dossiers die zijn gebruikt voor opsporingsdoeleinden. Deze ontwikkeling zorgt dat de FIU-Nederland gericht bij kan dragen aan opsporingsonderzoeken. Ook de andere eenheden van de Nationale

Politie in het land hebben in 2018 gebruik gemaakt van financiële inzichten die de FIU-Nederland kan verstrekken. Daarbij ging het vooral om een samenwerking op het gebied van de intensivering aanpak facilitators in de ondermijnende criminaliteit, het afpakken van crimineel verkregen vermogen en specifieke inzage in criminele netwerken. Op het gebied van deze onderwerpen kan de FIU-Nederland de Nationale Politie voorzien van bruikbare sturingsinformatie of bewijslast voor een verder opsporing of mogelijke vervolging. In de casussen in dit jaaroverzicht zijn voorbeelden te lezen die mede te danken zijn aan de samenwerking met de Nationale Politie.

De FIU-Nederland heeft in 2018 in de publiek private samenwerkingsvormen de samenwerking met de banken geïntensiveerd

Samenwerking Bankensector

Vanuit het publiek-private perspectief heeft de FIU-Nederland in 2018 de samenwerking met de bankensector geïntensiveerd. In dit kader is een pilot uitgevoerd waarbij medewerkers van een bank samenwerken met medewerkers van de FIU-Nederland. Deze samenwerking is tweeledig, enerzijds kan de FIU-Nederland de banken voorzien van kennis ten behoeve van het beter en sneller herkennen van witwaspraktijken en terrorismefinanciering in het algemeen. Anderzijds kunnen de medewerkers van de FIU-Nederland leren van de bankmedewerkers als het gaat over het monitoren van transacties. Deze vorm van samenwerking kan leiden tot het beter inrichten van de compliance procedures in de bank en daarnaast zorgen voor kwalitatief betere meldingen, maar ook tot het effectiever verdacht verklaren van gemelde transacties. Deze vorm van samenwerking reikt verder dan het alleen geven van feedback en is dermate effectief gebleken, dat in 2019 het initiatief zal worden voortgezet en zo mogelijk zal worden uitgebreid en in het kader kan worden gebracht van de Publiek Private Samenwerking zoals die door het FEC wordt ingezet. De pilot heeft inmiddels zeer bruikbare ongebruikelijke transacties opgeleverd voor verder onderzoek.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen in 2018

2

Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ongebruikelijke transacties

4

Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5

Financiering van terrorisme

6

Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Wetenschappelijk onderzoek

De FIU-Nederland is een groot voorstander van wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van specifieke onderwerpen die de FIU-Nederland raken. Daarom biedt de FIU-Nederland studenten kansen om in afstemming afstudeeropdrachten binnen de FIU-Nederland uit te voeren. Dit gebeurt doorgaans met Hogescholen en Universiteiten. Ook in 2018 heeft de FIU-Nederland meerdere studenten hiertoe de mogelijkheid geboden en werden er onderzoeken uitgevoerd binnen diverse gebieden. Op het gebied van het gebruik van virtual assets is onderzocht welke private partijen zich hier vooral mee bezig houden. De resultaten van dit onderzoek geven de FIU-Nederland een beter inzicht in mogelijke netwerken, wat bijdraagt aan een effectievere analyse van ongebruikelijke transacties in relatie tot virtual assets. Begin 2018, werd vanuit een studieopdracht een projectplan opgesteld om een innovatiesamenwerking tussen de FIOD, het FCI.net secretariaat en de FIU-Nederland op te zetten. Doel van de samenwerking was om decentrale matching technologie uit te testen op twee operationele thema's, zijnde corruptie en de financiering van terrorisme. Deze tests werden in 2018 met succes uitgevoerd, waarbij er daadwerkelijke operationele resultaten werden geregistreerd. In 2019 zal dit project worden voortgezet, waarbij in fase twee van het project een nieuwe test met internationale decentrale informatie-uitwisseling gepland staat. Ook werd er in 2018 een verkennend onderzoek op het gebied van kunstmatige intelligentie en de koppelvlakken met de landelijke eenheid van de Nationale Politie verricht. Mede aan de hand van dit onderzoek zal de samenwerking op dit onderwerp met de landelijke eenheid in 2019, verder worden verdiept.

Daarnaast werd er in 2018 onderzoek verricht naar de kwaliteit van de meldingen op de BES-eilanden. Aan de hand van dit onderzoek heeft de FIU-Nederland meerdere presentaties gegeven op het gebied van signalering en herkennen van witwassen om de kwaliteit van meldingen op de BES-Eilanden te verbeteren (zie verder paragraaf 6.1). In 2018 is begonnen met het uitvoeren van een wetenschappelijk onderzoek door onderzoekers afkomstig van twee afzonderlijke universiteiten (waarvan één in het buitenland) en iCOV. Dit onderzoek richt zich op het zichtbaar maken van valuta met een witwaskarakter waarbij Nederland wordt gebruikt als transitland. De uitkomsten van dit onderzoek worden eind 2019 verwacht. In 2019 zal de FIU-Nederland doorgaan met het beschikbaar stellen van mogelijkheden tot het verrichten van wetenschappelijk onderzoek door studenten.

Anti Money Laundering Centre (AMLC)

De FIU-Nederland heeft ook in 2018 samengewerkt met het Anti Money Laundering Centre (AMLC) van FIOD. Deze samenwerking bestond uit het aanleveren van potentiële onderzoeksdossiers voor de witwasteams en het anti-corruptie centrum van de FIOD. Om de samenwerking te verduurzamen, werken er twee medewerkers van het AMLC als liaison binnen de FIU-Nederland. In gezamenlijkheid worden daarbij dossiers bekeken en dragen deze medewerkers met hun specifieke fiscale kennis bij aan dossiers die door de FIU-Nederland worden geanalyseerd. Dit zorgt voor een efficiëntere en bredere analyse van de ongebruikelijke transacties van de FIU-Nederland, waardoor transacties die verdacht worden verklaard, beter bruikbaar zijn voor de opsporing.

Infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen

De FIU-Nederland en de infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen (iCOV) hebben een groot gezamenlijk wederzijds belang. Voor iCOV vormen de verdachte transacties die de FIU-Nederland aanlevert, een belangrijk ingrediënt voor het opmaken van de producten die iCOV op verzoek levert. Daarnaast maakt de FIU-Nederland veelvuldig gebruik van iCOV producten om uit te voeren analyses te verbeteren. Voorbeelden van deze producten afkomstig van iCOV zijn onder meer de iCOV Rapportage Vermogen en Inkomen (iRVI) en de iCOV thematische scan (iRT).

1.4 Internationale samenwerking

De FIU-Nederland heeft een omvangrijk internationaal netwerk. Dit is noodzakelijk om ervoor te zorgen dat de FIU-Nederland aan haar wettelijke taakstelling kan voldoen en hiervoor in verbinding blijft met internationale partners.

Egmont Group of Financial Intelligence Units

Om ervoor te zorgen dat de FIU-Nederland opsporings-, inlichtingen-, en veiligheidsdiensten kan voorzien van bruikbare financial intelligence en vanwege de door de Financial Action Task Force gestelde voorwaarden hiertoe, is de FIU-Nederland lid van de Egmont Group of Financial Intelligence Units. Dit internationale samenwerkingsverband zorgt ervoor dat FIU's met elkaar op een beveiligde manier financial intelligence uit kunnen wisselen. Daarnaast zorgt de interactie van FIU's binnen dit samenwerkingsverband voor een verbetering van de bestaande

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

professionaliteit, door kennisdeling en innovatie. Eind 2018 bestond dit samenwerkingsverband uit 159 FIU's wereldwijd. Jaarlijks neemt het aantal leden van de Egmont Group toe, mede op basis van de aanbevelingen vanuit de FATF. Het lidmaatschap van de Egmont Group is verbonden aan een vastgestelde set eisen en juridische voorwaarden, zodat het veilig internationaal delen van financial intelligence gewaarborgd is. In 2018 werden er door de FIU-Nederland 543 informatieverzoeken aan 76 verschillende FIU's gedaan. Dit is een daling in vergelijking met voorgaande jaren, veroorzaakt door een aantal interne veranderingen en daarnaast is de FIU-Nederland buitenlandverzoeken inhoudelijk scherper gaan beoordelen alvorens een verzoek te plaatsen. Aan de hand van een beoordeling vooraf, kan veelal worden bepaald of en hoe een verzoek aan een andere FIU plaats dient te vinden. Er werden 587 informatieverzoeken van 88 verschillende FIU's ontvangen in 2018, een nagenoeg gelijkblijvend aantal in vergelijking met voorgaande jaren.

Voorzitterschap Egmont Group of FIU's

In juli 2017 werd het hoofd van de FIU-Nederland verkozen tot de eerste vrouwelijke voorzitter van Egmont Group of FIU's voor een termijn van twee jaar. Deze voorzitterstaak omvat een aantal inhoudelijke en representatieve taken die het hoofd van de FIU-Nederland in 2018, naast haar nationale taak, heeft vervuld. In maart 2018 vond de halfjaarlijkse vergadering van de Egmont Group plaats in Argentinië. Het overkoepelende thema van deze vergadering was de bestrijding van corruptie (eveneens een van de in 2018 vastgestelde thema's binnen de FIU-Nederland). Vanuit de verschillende werkgroepen is over de aanpak van dit thema gesproken, zijn ervaringen uitgewisseld en is er informatie verzameld. Dit heeft onder meer geresulteerd in een "set of indicators" die inmiddels ter beschikking is gesteld aan Nederlandse meldingsplichtige instellingen. De jaarlijkse plenaire meeting van de Egmont Group vond plaats in Sydney, Australië, waarbij het thema publiek – private samenwerking was. Het hoofd van de FIU-Nederland heeft gedurende beide bijeenkomsten de voorzittersrol vervuld, waarbij en marge van de bijeenkomst een radio interview werd gegeven aan de Australische Broadcasting Company (ABC), waarbij onder andere werd ingegaan op de rol van FIU's in relatie tot incidenten gerelateerd aan witwassen binnen de bankensector.

Vanuit de functie als voorzitter van de Egmont Group is in 2018 aan diverse bijeenkomsten een inhoudelijke bijdrage geleverd. Zo is een presentatie gegeven op het Arab Forum for Anti-Corruption Agencies and Financial

Intelligence Units in Beirut, Libanon over de rol die FIU's hierbij kunnen vervullen. Daarnaast werd een speech gegeven bij de Counter Terrorism Council (CTC) van de Verenigde Naties in New York, waarbij de kern van de speech de toegevoegde waarde die FIU's kunnen hebben in de strijd tegen het financieren van terrorisme betrof. Ook werd door het hoofd van de FIU-Nederland vanuit de rol als voorzitter van de Egmont Group, een speech gegeven en een bijdrage geleverd aan een workshop gedurende het 36e International Symposium on Economic Crime in Cambridge, Engeland. Thema van dit symposium was onverklaarbaar vermogen, iets waar zowel binnen de FIU-Nederland als ook binnen de Egmont Group veel aandacht voor is. De voorzittersfunctie van de Egmont Group draagt hiermee bij aan het benadrukken van het belang van financial intelligence internationaal en daarnaast aan de rol die FIU's kunnen spelen bij de aanpak van criminele activiteiten.

In het nieuwe strategische meerjarenplan van de Egmont Group of FIU's zijn als belangrijkste doelstellingen opgenomen het toewerken naar meer multilaterale informatiedeling, het onderzoeken en waar mogelijk verbeteren van de IT voorzieningen van de Egmont Group en het nadrukkelijk investeren op meer lidmaatschap in Azië en Afrika.

Financial Action Task Force (FATF)

De FIU-Nederland heeft in 2018 een inhoudelijke bijdrage geleverd aan het Forum of FATF Heads of FIU en aan de Risks, Trends and Methods Group (RTMG). Vanuit dit forum is een paper voortgekomen over het belang van operationele onafhankelijkheid en autonomie van FIU's en de mogelijke impact daarvan op de strategische en operationele werkzaamheden die van FIU's wettelijk mogen worden verwacht. Deze paper is door de Egmont Group verder bewerkt en als formeel document vastgesteld waardoor het als richtlijn kan worden gebruikt door FIU's, maar ook door andere organisaties die hier mee te maken hebben, zoals ministeries en andere overheids instellingen. Binnen de RTMG is er door de FIU-Nederland meegewerkt aan het co-project tussen FATF en de Egmont Group of FIU's met betrekking tot de rapportage "Vulnerabilities link to the concealment of Beneficial Ownership". Het eindrapport van dit project is door FATF gepubliceerd in juli 2018. Ook is door de FIU-Nederland een bijdrage geleverd voor een FATF inventarisatie over de terreurgroepen ISIL en Al Qaida op het gebied van terrorismefinanciering.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

EU-FIU Platform

Het EU-FIU platform heeft tot doel om de Europese Commissie te adviseren op het gebied van de aanpak van witwassen en terrorismefinanciering. Daarnaast heeft het platform als doel de samenwerking en informatiedeling tussen de FIU's van de EU-lidstaten te bevorderen. In dat kader heeft de FIU-Nederland samen met de FIU van Italië in 2018 een project afgerond dat als doel had om in gezamenlijkheid met één of meerdere FIU's, transactienetwerken te analyseren. Daarbij werd door middel van een gezamenlijke analyse, afzonderlijke delen van een crimineel witwasnetwerk op Europees vlak samengebracht. Hierdoor kunnen grotere Europese witwaspraktijken worden blootgelegd. Daarbij is de samenwerking veelal complex door verschillen in taal, wetgeving, inzichten en tijdsinvestering. Dit project had twee doelstellingen te weten, de inhoudelijke gezamenlijke analyse uitvoeren en daarnaast een beschrijving maken van de hindernissen

bij het uitvoeren van een gezamenlijke analyse. Gezamenlijke analyses uitvoeren is een belangrijk streven voor de Europese FIU's maar op dit moment is er onvoldoende ICT-matige ondersteuning om dit goed mogelijk te maken. De inzichten die deze gezamenlijke analyses verschaffen kunnen de Europese commissie helpen om een betere Europese bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering te doen realiseren. Ook werd de nieuwe Europese privacywetgeving binnen het platform besproken en is bekeken hoe deze wetgeving zich verhoudt tot de verschillend gepositioneerde FIU's binnen Europa. Op het gebied van actieve informatiedeling werd binnen het platform in 2018 ook de wettelijke Europese verplichting met betrekking tot Cross Border Dissemination (XBD) tussen EU FIU's besproken. Nederland voldeed in 2018 aan de wettelijk gestelde Europese eisen op het gebied van XBD (zie paragraaf 1.2).

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

2. Ontvangst van ongebruikelijke transacties

In dit hoofdstuk wordt beschreven hoe de cijfers rondom ongebruikelijke transacties te duiden zijn en welke keuzes en verschuivingen hieraan mogelijk hebben bijgedragen. Buiten deze cijfermatige inzichten zal in dit hoofdstuk worden ingegaan op de samenwerkingsverbanden van de FIU-Nederland met de meldingsplichtige instellingen en de toezichthoudende instanties van de Wwft om te zorgen voor rechtmatige en kwalitatieve meldingen van een wenselijk niveau.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Door een wetswijziging die een objectieve indicator introduceerde voor het melden van ongebruikelijke transacties met risicolanden, is 2018 cijfermatig een afwijkend jaar geworden voor de FIU-Nederland. In 2018 werden 753.352 ongebruikelijke transacties bij de FIU-Nederland gemeld. Van deze 753.352 ongebruikelijke transacties, zijn er 358.609 gemeld op basis van een mogelijke verbinding met een van de door de Europese Commissie aangegeven risicolanden. In hoofdstuk drie zal verder uiteengezet worden waarom deze ongebruikelijke transacties inhoudelijk gezien een andere waarde vertegenwoordigen dan meldingen van ongebruikelijke transacties op basis van een andere meldreden. Zonder de gemelde transacties, die zijn verricht op basis van deze objectieve meldindicator, komt het aantal gemelde ongebruikelijke transacties in 2018 uit op een aantal van 394.743 meldingen (zie bijlage 1).

Met deze cijfers en in vergelijking met 2017, waarin de FIU-Nederland 361.015 ongebruikelijke transacties heeft ontvangen, blijft het aantal ontvangen “reguliere”⁴ ongebruikelijk transacties op de lange termijn gestaag toenemen (in 2018 werden 33.728 meer reguliere ongebruikelijke transacties ontvangen, een procentuele toename van bijna tien procent vergeleken met de aantallen in 2017). Deze aantallen zijn op twee manieren te benaderen. Enerzijds vormt het totale aantal ongebruikelijke transacties met 753.352 meldingen, een duidelijke piek in de trend van de afgelopen jaren. Anderzijds, als er gekeken wordt naar de reguliere meldingen van ongebruikelijke transacties, dan zet de oplopende trend van aantallen ontvangen ongebruikelijke transacties zich in 2018 gestaag voort. Ook voor 2019 voorziet de FIU-Nederland een stijging in de aantallen gemelde ongebruikelijke transacties. Deze stijging zal naar verwachting grotendeels worden veroorzaakt door meldingen verricht op basis van de door de Europese Commissie aangewezen risicolanden voortkomend vanuit de implementatie van de vierde anti-witwasrichtlijn (Wwft) die in 2019 gewijzigd wordt.

2.1 Samenwerking met toezichthouders en meldplichtige instellingen

De FIU-Nederland werkt daar waar mogelijk samen met de aangewezen zes wettelijke toezichthouders zijn. Dit zijn:

- Autoriteit Financiële Markten (AFM);
- Bureau Financieel Toezicht (BFT);
- Bureau Toezicht Wwft van de Belastingdienst;
- De Nederlandsche Bank (DNB);
- de elf dekens van de orden van advocaten in de arrondissementen; en
- de kansspelautoriteit (Ksa).

De FIU-Nederland heeft als een van de wettelijke taken (artikel 13 onder g Wwft), om inlichtingen over het meldgedrag van instellingen aan de toezichthouders te verstrekken. Vanuit deze taakstelling is in 2018 door de FIU-Nederland op periodieke basis een geaggregeerd overzicht verstrekt aan de toezichthouders van meldingsplichtige instellingen per branche. Daarmee kunnen toezichthouders de toezichtstaak gericht uitvoeren. Meldingsplichtige instellingen die op een gerichte manier toezicht ontvangen, worden op basis van eerdere ervaringen meer compliant en leveren veelal kwalitatief betere meldingen van ongebruikelijke transacties.

In 2018 werden bijna tien procent meer ongebruikelijke transacties ontvangen vergeleken met 2017

Verzoeken van toezichthouders

De FIU-Nederland heeft in 2018, 71 gerichte verzoeken van toezichthouders ontvangen over het meldgedrag van meldingsplichtige instellingen. Het verstrekken van deze informatie kan voor de toezichthouders bijdragen aan het meer risico gebaseerd uitvoeren van hun wettelijke taak. Daarmee kunnen deze rapportages op termijn eveneens bijdragen aan het verbeteren van de compliance van meldingsplichtige instellingen. Daarnaast verzendt de FIU-Nederland ieder kwartaal gestandaardiseerde en geaggregeerde

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2

Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

4 Supra note 1

toezichthouders rapportages. Dit geeft toezichthouders meer handvatten om gericht toezicht uit te voeren. De FIU-Nederland ontvangt positieve berichten ten aanzien van het aanleveren van deze rapportages van de toezichthouders.

Thema corruptie

Omdat de FIU-Nederland in 2018 als een van de thema's corruptie (witwassen van opbrengsten van corruptie) heeft vastgesteld, is aan dit onderwerp in 2018 de nodige aandacht besteed. Een voorbeeld hiervan is het in 2018 uitgevoerde accountantsproject vanuit het thema corruptie. Dit project werd in samenwerking met het Openbaar Ministerie (OM), het Anti Corruptie Centrum (ACC) van de FIOD, de toezichthouder Autoriteit Financiële Markten (AFM) en een aantal meldingsplichtige instellingen binnen de branche uitgevoerd. Het doel hiervan is om meer oog te hebben voor ongebruikelijk transacties die mogelijk te relateren zijn aan corruptie door de accountancy. De FIU-Nederland heeft aan de hand van voorkomende casussen bemerkt dat accountants doorgaans direct zicht hebben op mogelijke corruptie indien zij de kenmerken daarvan beter weten te herkennen. De FIU-Nederland heeft in relatie hiertoe, in 2018 workshops gegeven om meer begrip binnen de meldgroep accountants te bewerkstelligen ten aanzien van het belang van goed en volledig melden. Daarmee kan het accountantsproject zorgen voor inhoudelijk betere meldingen en hiermee het tegengaan van corruptie. Voortkomend vanuit dit project, zijn zeven strafrechtelijke onderzoeken gestart naar aanleiding van meldingen van ongebruikelijke transacties. Naast dit accountantsproject heeft de FIU-Nederland in 2018, aan de hand van een data analyse, 57 onderzoeken gestart op grond van een vermoeden van witwassen te relateren aan corruptie. Deze onderzoeken hebben geleid tot 50 dossiers die allen ter beschikking zijn gesteld van de opsporing.

In 2019 wil de FIU-Nederland samen met het ACC en het Openbaar Ministerie een samenwerking aangaan met vergelijkbare poortwachters van de financiële sector zoals bijvoorbeeld banken, trustkantoren en notarissen.

Nieuwe indicatoren

De FIU-Nederland stelt zo mogelijk indicatoren beschikbaar die meldingsplichtige instellingen helpen bij het eenvoudiger herkennen van ongebruikelijke transacties, zo ook op het thema corruptie. In 2018 heeft de FIU-Nederland samen met een geselecteerde groep melders door middel van een pilot bekeken of een aanvulling van corruptie indicatoren kan

bijdragen aan het meer en beter melden van ongebruikelijke transacties binnen dit thema. Omdat de uitkomsten van deze pilot positief waren, zijn deze indicatoren ingebracht binnen een werkgroep van de Egmont Group of Financial Intelligence Units. Binnen deze werkgroep zijn deze indicatoren in samenspraak met andere FIU's verder besproken en daar waar nodig geactualiseerd, waarna deze formeel zijn vastgesteld en ook ter beschikking kunnen worden gesteld aan meldingsplichtige instellingen in andere landen. De FIU-Nederland heeft deze indicatoren in 2018, via een informatieblad onder de aandacht gebracht bij meldingsplichtige instellingen en overige netwerkpartners.

Aanpassen wetgeving en gevolgen

In de maanden mei tot en met augustus 2018 is de implementatiewet van AMLD4 in werking getreden. De Wwft en ook een aantal meldindicatoren zijn hierbij aangepast. De FIU-Nederland heeft in 2018 een nieuwsbrief opgesteld, specifiek gerelateerd aan de wijzigingen in de vierde witwasrichtlijn. Deze nieuwsbrief is door de FIU-Nederland digitaal aan alle geregistreerde handelaren, de branche organisaties, de toezichthouders, het Ministerie van Financiën en andere relevante ketenpartners verzonden. Hierbij zijn de meldgrenzen voor handelaren in goederen verlaagd en voor alle meldingsplichtige instellingen geldt daarnaast een objectieve indicator voor transacties met risicolanden die door de Europese Commissie zijn aangewezen. De toevoeging van deze objectieve indicator voor het melden van ongebruikelijke transacties met en in risicolanden, zorgde in 2018 voor een verhoogde afstemming met meldingsplichtige instellingen die hier direct mee te maken kregen. Daarbij moet worden gedacht aan de betaaldienstverleners en banken. Deze wijziging had in 2018 verstrekken gevolgen voor de meldingsplichtige instellingen en opvolgend eveneens voor de FIU-Nederland.

Een aantal meldingsplichtige instellingen moest hun geautomatiseerde meldsystemen aanpassen om op een correcte wijze de betreffende transacties te kunnen herkennen en te melden. Hiervoor is goede samenwerking gezocht met de FIU-Nederland. Nadat dit eenmaal ingeregeld was bij een aantal instellingen heeft dit, zoals eerder benoemd geleid tot een enorme toevloed aan meldingen op basis van deze indicator.

In hoofdstuk drie van dit jaaroverzicht wordt verder ingegaan op de analyse van deze specifieke en andere ongebruikelijk transacties.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Betaaldienstverleners

De FIU-Nederland onderhoudt goede contacten met brancheorganisaties van betaaldienstverleners. Hierbij is het van belang dat de FIU-Nederland deze informeert en de juiste meldingen en informatie ontvangt. In 2018 is gekeken hoe de meldingen van betaaldienstverleners zo compleet mogelijk zijn te krijgen. Hiervoor is in 2018 een proef gedaan met een betaaldienstverlener om informatie daar waar nodig inhoudelijk aan te vullen. In 2019 zal deze proef verder gaan, omdat de FIU-Nederland deze methode als waardevol ziet. Ook is in 2018 door de gemeente Rotterdam aan de hand van signalen afkomstig vanuit de FIU-Nederland en de opsporingsdiensten, een bijeenkomst georganiseerd om een groter zelfreinigend vermogen te generen binnen de groep geldtransactiekantoren. Gedurende deze bijeenkomst was eveneens de burgemeester van de gemeente Rotterdam aanwezig om de urgentie van het probleem te benadrukken.

In 2018 verdubbelde het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties met betrekking tot virtual assets in vergelijking met 2017

Virtual assets

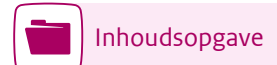
Ook in 2018 zag de FIU-Nederland het aantal meldingen op het gebied van virtual assets verder toenemen. Vooruitlopend op de geplande invoering van de meldplicht voor aanbieders van diensten voor het wisselen van virtuele valuta, fiduciaire valuta en custodian wallet providers in 2020, is de FIU-Nederland in 2018 begonnen met het investeren op dit onderwerp. Ten behoeve van de uitdagingen op het gebied van virtual assets is eind 2018 binnen de FIU-Nederland een relatiemanager aangesteld die de onderwerpen fintech en crypto gericht bedient. Door meldingsplichtige instellingen (waaronder banken) en de toezichthouder gericht te informeren over de huidige ontwikkelingen en patronen die de FIU-Nederland herkent in relatie tot crypto gerelateerde transacties, ontvangt de FIU-Nederland voor de opsporing bruikbare meldingen binnen dit onderwerp. De verbinding met de opsporingsdiensten is daarbij als tweeledig te benoemen. Enerzijds

ontvangt de FIU-Nederland meldingen van ongebruikelijke transacties gerelateerd aan virtual assets en verklaart deze indien mogelijk verdacht ten behoeve van de opsporing. Anderzijds deelt de opsporing kennis ten aanzien van virtual assets, opgedaan gedurende opsporingsonderzoeken met de FIU-Nederland. Deze wisselwerking zorgt ervoor dat de FIU-Nederland deze kennis kan delen met melders indien deze daar geschikt voor is.

In 2018 zag de FIU-Nederland dat het aantal meldingen van ongebruikelijke transacties, binnen het onderwerp virtual assets, nagenoeg verdubbelde ten opzichte van 2017. In 2018 zijn meerdere crypto-gerelateerde onderzoeken in de publiciteit terecht gekomen⁵, geheel of deels gebaseerd op verdachte transacties afkomstig van de FIU-Nederland. In 2018 was de vraag vanuit de opsporingsdiensten naar dossiers groter dan waar de FIU-Nederland in kon voorzien. De aan virtual assets gerelateerde analyses zijn veelal complex, met een sterke internationale component waardoor deze analyses doorgaans veel tijd vergen. De FIU-Nederland heeft in 2018 vele ongebruikelijke transacties gedeeld met andere FIU's en waar toepasselijk verdacht verklaard en in dossiervorm samengevoegd voor de opsporingsdiensten. Deze dossiers hebben doorgaans geleid tot nieuwe, of bijgedragen aan lopende onderzoeken ten aanzien van het gebruik van virtual assets ten behoeve van witwassen.

Het bestaande netwerk van de FIU-Nederland is in 2018 met zowel private als publieke partijen, die op dit thema actief zijn, uitgebreid. Dit zijn diverse private partijen, het Openbaar Ministerie, DNB, de FIOD, de Belastingdienst en de Nationale Politie. Samen met deze netwerkpartners is geïnvesteerd in kennisverbreding en -verdieping binnen dit onderwerp. Omdat op het gebied van new payment methods en virtual assets, de ontwikkelingen in hoog tempo verder gaan, is het voor de FIU-Nederland van belang om vanuit de eigen data meer inzicht te krijgen in trends en patronen. In 2018 is er door de FIU-Nederland zowel nationaal als internationaal voorlichting gegeven op dit onderwerp. Ook zijn er meerdere presentaties gegeven op de BES-eilanden voor melders, waarbij ook de samenwerking met andere FIU's in het Caraïbisch gebied is aangegaan om zowel kennisdeling als samenwerking te bewerkstelligen op dit onderwerp. Ten aanzien van dit onderwerp is in hoofdstuk 6 van dit jaaroverzicht meer te lezen.

⁵ Bron: *Algemeen Dagblad*
Bron: www.politie.nl
Bron: www.rechtspraak.nl
Bron: www.recht.nl

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2

Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Ook in 2019 zal de FIU-Nederland verder inzetten op kennisdeling en voorlichting met netwerkpartners. Daarnaast zal worden gewerkt aan de voorbereiding van de geplande invoering van de voorgenomen meldplicht voor crypto exchanges en wallet providers in januari 2020, die naar verwachting een grote impact binnen dit onderwerp zal hebben bij de FIU-Nederland.

Gebruik van casussen door meldingsplichtige instellingen

Omdat een juist kennisniveau voor het herkennen van ongebruikelijke transacties voor meldingsplichtige instellingen van belang is, worden met enige regelmaat geanonimiseerde casussen op de openbare website van de FIU-Nederland geplaatst. Door het plaatsen van deze casuïstiek voldoet de FIU-Nederland ook deels aan de wettelijke taakstelling tot informatieverstrekking aan meldingsplichtige instellingen. Per branche kan specifiek worden gezocht op relevante casuïstiek per thema. Daarmee kunnen echte casussen uit het verleden mogelijk een bijdrage leveren aan een verbetering van het herkennen van ongebruikelijke transacties in het heden. Eind 2018 stonden er meer dan tweehonderd geanonimiseerde casussen op de website van de FIU-Nederland welke te bereiken is via het internetadres; <https://www.fiu-nederland.nl/nl/wetgeving/casuïstiek>.

De belegger die niet belegde

In de zomer van 2018 werd de tweehonderdste geanonimiseerde casus op de website van FIU-Nederland gepubliceerd. Omdat het de tweehonderdste was en bovendien een mooi voorbeeld van een effectief gevolg van de meldverplichting wordt deze opgenomen in dit jaarverslag.

Door de FIOD werd een man uit Amsterdam aangehouden in verband met oplichting en witwassen. Bij het doorzoeken van zijn woning vond het team 87.000 euro in contanten, luxe goederen en administratie. Ook werd vastgesteld dat er ruim 70.000 euro naar bankrekeningen van de vriendin van de man was overgemaakt.

Het onderzoek was gestart op een analyse van de FIU. Enkele maanden eerder waren namelijk van meerdere melders ongebruikelijke transacties ontvangen. De verdachte bleek zeer actief met girale overboekingen en contante opnames te zijn geweest. In korte tijd werden maar liefst 99 transactiemeldingen over hem ontvangen. Deze gaven aanleiding om de financiële handel en wandel van de man aan een analyse te onderwerpen. Hierbij kwamen al snel indicaties van frauduleus handelen naar voren. De analyse werd door FIU-Nederland overgedragen aan de FIOD, die op haar beurt onmiddellijk een onderzoek startte. Met de genoemde aanhouding en inbeslagname als gevolg.

De verdachte had een investeringsfonds in het leven te hebben geroepen waarbij hij de investeerders voorspiegelde te daytraden in virtuele betaalmiddelen. Het lukte hem zo'n vijf miljoen euro bij de investeerders los te krijgen maar uit analyse bleek dat hij een groot deel van de inleg helemaal niet gebruikte om te daytraden. Er werd veel geld cash opgenomen of giraal overgemaakt naar zijn binnen- en buitenlandse bankrekeningen.

Door het snel detecteren van de ongewone financiële handelingen van hun cliënt door meldende bankinstellingen, de overall analyse van FIU-Nederland en het adequate onderzoek van de FIOD werd de schade van deze investeringsfraude zo beperkt mogelijk gehouden.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen in 2018

2

Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ongebruikelijke transacties

4

Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5

Financiering van terrorisme

6

Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

3. Analyseren van ongebruikelijke transacties

De FIU-Nederland is de organisatie in Nederland die ongebruikelijke transacties ontvangt en deze op basis van analyse en onderzoek verdacht kan verklaren. Het analyseren van ongebruikelijke transacties wordt ten dele semi-automatisch gedaan, aan de hand van een vergelijking met politie- en andere relevante systemen. De FIU-Nederland onderzoekt en analyseert ongebruikelijke transacties doorgaans op basis van de vooraf vastgestelde thema's. Dit wordt door financiële onderzoekers gedaan, die aan de hand van eigen onderzoek dossiers samenstellen en hieraan verbonden ongebruikelijke transacties zo mogelijk verdacht laten verklaren door het Hoofd van de FIU-Nederland.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 **Analyseren van ongebruikelijke transacties**

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

3.1 Van ongebruikelijk naar verdacht

De FIU-Nederland heeft in 2018, 753.352 meldingen van ongebruikelijke transacties ontvangen. Zoals in hoofdstuk twee van dit jaaroverzicht is vermeld, bestond een groot deel van deze ontvangen ongebruikelijke transacties uit meldingen op basis van de door de Europese Commissie aangewezen risicolanden. Dit betrof 358.609 meldingen van ongebruikelijke transacties. Zonder deze transacties ontving de FIU-Nederland in 2018 394.743 meldingen (753.352 minus 358.609 meldingen). Vanuit efficiëntie overwegingen worden ongebruikelijke transacties met een aantoonbare samenhang in dossiervorm gebundeld. Deze samenhang kan onder meer bestaan uit geografische, crimineel netwerkmatige, transactie gerelateerde of economische factoren. In sommige gevallen worden meerdere ongebruikelijke transacties door één of meer dezelfde personen verricht, maar wel met een grote verscheidenheid aan factoren. Het is daarbij aan de analyse van de FIU-Nederland om dit te signaleren, in dossiervorm te bundelen en zo mogelijk verdacht te verklaren. Een overzicht van de aantallen ongebruikelijke en verdachte transacties per sector, is te zien in bijlage 1.

Op basis van analyse, voltooide de FIU-Nederland in 2018, 8.514 dossiers met daarin 57.950 verdacht verklaarde transacties. Daarmee is in 2018 het grootste aantal dossiers samengesteld en eveneens het hoogste aantal transacties verdacht verklaard sinds het bestaan van de FIU-Nederland. De totale waarde van alle verdachte transacties vertegenwoordigden een bedrag van meer dan 9,5 miljard euro, eveneens het hoogste bedrag dat de FIU-Nederland ooit registreerde. Alle verdachte transacties en dossiers zijn ter beschikking gesteld aan de opsporings-, inlichtingen-, en veiligheidsdiensten. Naast het nut dat verdachte transacties hebben als opsporings- en inlichtingenmiddel, kunnen deze transacties, weliswaar geanonimiseerd, eveneens worden gebruikt om inzichten te verkrijgen in criminele gedragingen, of als kennis- en informatievoorziening voor melders en toezichthouders. Daar waar mogelijk, deelt de FIU-Nederland op een gerichte manier kennisinzichten met alle betrokken partijen om het proces van melden, toezicht, analyse, inzichtelijk te maken en om mogelijke opsporing te verbeteren.

Analyse van ongebruikelijke transacties gerelateerd aan risicolanden

Zoals in hoofdstuk twee van dit jaaroverzicht reeds is vermeld, ontving de FIU-Nederland in 2018 in totaal 753.352 meldingen van ongebruikelijke transacties. Deze enorme toename aan gemelde ongebruikelijke transacties, valt grotendeels toe te schrijven aan meldingen verricht op basis van een in 2018 ingestelde objectieve indicator. Deze ongebruikelijke transacties zijn te relateren aan de door de Europese Commissie aangewezen risicolanden. In 2018 ging het daarbij om 358.609 meldingen van ongebruikelijke transacties, waarbij enkel het verrichten van een transactie in een aangewezen risicoland, de ongebruikelijkheid veroorzaakt. Het overgrote deel van de 358.609 ontvangen meldingen is in 2018 gemeld vanuit de meldersgroep betaaldienstverleners, die enkel kantoor houden in Nederland maar hun diensten wereldwijd aanbieden. De FIU-Nederland heeft alle in 2018 ontvangen meldingen van ongebruikelijke transacties verricht op basis van deze indicator geanalyseerd. Van de 358.609 ontvangen ongebruikelijke transacties konden er, na analyse slechts 222 verdacht worden verklaard (0.07 procent), met een totale waarde van circa 94.000 euro.

De bij de FIU-Nederland gemelde ongebruikelijke transacties gemeld op basis van de voornoemde indicator, zijn in veruit de meeste gevallen inhoudelijk gezien niet voorzien van afdoende gegevens voor verdere analyse mogelijkheden. Omdat de meldingsplichtige instellingen die deze meldingen verrichten, nagenoeg geen invloed kunnen uitoefenen op het aanvullen van deze gegevens, waren deze meldingen voor de FIU-Nederland niet, of niet op een juiste manier te analyseren. In 2018 is aan de hand van deze bevindingen gesproken met de wetgever, om de gebruikte indicator zo mogelijk bij te stellen. In 2019 zullen de gesprekken hierover verder gaan, om vooral de waarde van deze specifieke meldingen te verbeteren. Daarmee heeft de meldindicator een aanzienlijke invloed gehad op het aantal in 2018 ontvangen ongebruikelijke transacties.

Ontvangen LOvJ-verzoeken

Om opsporingsonderzoeken gericht te voorzien van financiële informatie kan de LOvJ voor opsporingsdiensten bij de FIU-Nederland een informatieverzoek indienen, het zogenaamde LOvJ-verzoek. Aan de hand van dit verzoek gaat de FIU-Nederland na of verdachte subjecten die voorkomen in strafrechtelijke onderzoeken, voorkomen in de database met ongebruikelijke transacties. De LOvJ kan hiertoe besluiten op ieder moment van de onderzoeksfase, afhankelijk wanneer er een behoefte ontstaat aan extra financiële informatie of inzichten.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Tabel 1: Ingekomen LOvJ-verzoeken in 2018 opgedeeld per opsporingsdienst

Nationale Politie		Andere Opsporingsdiensten	
Politie Landelijke Eenheid	121	FIOD	198
Politie Eenheid Zeeland West-Brabant	150	KMAR	97
Politie Eenheid Oost-Nederland	54	Inspectie SZW	37
Politie Eenheid Den Haag	91	Arrondissementsparket	10
Politie Eenheid Midden-Nederland	103	KMAR Schiphol	6
Politie Eenheid Amsterdam	53	Functioneel Parket	46
Politie Eenheid Rotterdam	65	Rijksrecherche	9
Politie Eenheid Noord-Holland	34	Expertisecentrum Mensenhandel En Mensensmokkel	5
Politie Eenheid Noord-Nederland	63	Sociale Recherche	9
Politie Eenheid Oost-Brabant	49	Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit Oid	17
Politie Eenheid Limburg	38	RST - Recherche Samenwerkingsteam	1
		Ministerie Van Infrastructuur en Milieu	4
		Korps Politie Caribisch Nederland - KPCN	0
		Belastingdienst- Douane	0
		BOOM	0
		Landelijk Parket	2
Subtotaal Nationale Politie	821	Subtotaal Andere Diensten	441

In tabel 1 is te zien hoe in 2018 de verdeling is geweest voor wat betreft de herkomst van de door de FIU-Nederland ontvangen LOvJ verzoeken.

De FIU-Nederland ontving in 2018, 1.262 LOvJ-verzoeken. Dit aantal komt overeen met de gemiddelde aantallen LOvJ-verzoeken die de FIU-Nederland in voorgaande jaren doorgaans heeft ontvangen (in 2016, 1.277 en in 2017 1.246 verzoeken). In de beantwoording van LOvJ verzoeken wordt de eigen nationale database geraadpleegd en geanalyseerd en waar nodig worden ook buitenlandse FIU's bevroegd. Dit zorgt ervoor dat de FIU-Nederland de opsporingsdiensten kan voorzien van waardevolle financiële aanwijzingen of bewijzen die cruciaal kunnen zijn voor opsporingsonderzoeken. De FIU-Nederland kan met LOvJ-verzoeken ten behoeve van opsporingsonderzoeken, criminele netwerken, knooppunten en dwarsverbanden aantonen en/of duiden, zowel nationaal als internationaal. De LOvJ-verzoeken ten behoeve van de Nationale Politie zijn in 2018 toegenomen van 751 verzoeken in 2017 naar 821 in 2018, terwijl de LOvJ-verzoeken van de andere opsporingsinstanties iets zijn afgenomen. Het totaal aan LOvJ-verzoeken komt overeen met de gemiddelde aantallen van

de afgelopen jaren, echter de complexiteit van de door de FIU-Nederland te behandelen LOvJ-verzoeken is in 2018 aanzienlijk toegenomen. Hierdoor dient de FIU-Nederland op jaarlijkse basis meer analysecapaciteit te reserveren dan in voorgaande jaren. Deze toename in complexiteit ligt in meerdere factoren, zoals het gebruik van virtual assets voor witwassen, complexe criminele netwerken of een aanzienlijk buitenlandcomponent of een combinatie van factoren.

De complexiteit van de door de FIU-Nederland te behandelen LOvJ-verzoeken is in 2018 aanzienlijk toegenomen

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Fruit met een witwasluchtje

Er ging voor miljoenen over de rekeningen van een aantal handelsvennootschappen in de fruitsector. Na de nodige meldingen maakte de FIU een financieel stroomschema van vier miljoen euro. Maar toen was het eerste signaal al naar de opsporing. Dat signaal was een financiële injectie van 1,5 miljoen euro voor vennootschappen van de latere hoofdverdachte. Het bedrag was door een schroothandel overgeboekt naar de vennootschappen, die overigens op dat moment al inactief waren.

Een financieel rechercheteam van de landelijke recherche ging met het dossier van de FIU aan de slag. Tijdens het onderzoek kwamen er nog enkele nieuwe meldingen binnen. Zo ontving de hoofdverdachte ruim een half miljoen euro van een sportvereniging, die het geld op haar beurt vanaf buitenlandse bankrekeningen had ontvangen, werd een Porsche ad 134.950 euro aangekocht en op naam van een buitenlandse rechtspersoon gezet en vonden contante stortingen op rekeningen plaats onder meer in coupures van 200 en 500 eurobiljetten.

Het rechercheteam stelde vast, dat de eerder genoemde 1,5 miljoen door de hoofdverdachte gebruikt was om een pand op een A-locatie aan te kopen. Na enkele maanden onderzoek ging het rechercheteam op verdenking van witwassen over tot de aanhouding van de hoofdverdachte en een medeverdachte en werden meerdere panden doorzocht. Daarbij werden onder meer aantekeningen en voorwerpen die gebruikt werden om betalingen mogelijk te maken, aangetroffen. Ook werd er 95.000 euro in bankbiljetten van 500 euro en een geldtelmachine inbeslaggenomen. De hoofdverdachte huurde ten tijde van zijn aanhouding onder meer een

grachtenpand voor ruim 6500 euro per maand waarbij het huurcontract op naam van de medeverdachte stond. Vastgesteld werd dat de hoofdverdachte gebruik maakte van veel stromannen om in zijn opdracht transacties uit te voeren waarbij hijzelf onzichtbaar bleef. Wel kocht de hoofdverdachte, die zich jaren eerder uit Nederland had laten uitschrijven, via zijn bedrijven zelf partijen fruit. Overigens verklaarde hij dat hij een internationaal opererende zakenman was, die vermogens verdiende in de internationale vleeshandel. Dit is nergens uit gebleken.

Tijdens de doorzoeking werden tientallen mobiele telefoons aangetroffen, alle voorzien van een code. De codes kon het rechercheteam linken aan aantekeningen die bij doorzoeken op twee verschillende locaties waren aangetroffen. De codes waren toebedeeld aan bedrijven, die uitsluitend werden ingezet om in opdracht van de hoofdverdachte betalingen en contante stortingen uit te voeren. Het rechercheteam was in staat inzichtelijk te maken dat de hoofdverdachte gedurende een periode van twee jaar een bestedingspatroon had van circa vijf miljoen euro wat absoluut niet paste bij zijn reguliere inkomen en vermogen. Alle onderzoeksbevindingen van het rechercheteam resulteerden uiteindelijk in een vervolging met als sluitstuk in december een vonnis terzake witwassen. De hoofdverdachte kreeg een gevangenisstraf van drie jaar vanwege zijn witwaspraktijken. Het door hem aangeschafte pand van anderhalf miljoen euro, de aangetroffen 95.000 euro in contanten en een geldtelmachine werden verbeurd verklaard. De waarde hiervan zal in mindering gebracht worden op het totale bedrag van de ontnemingsprocedure die op een later tijdstip zal volgen.

VROS-match

De FIU-Nederland is een voorstander van de mogelijkheid tot het (semi-) geautomatiseerd analyseren. Kijkend naar de aantallen ongebruikelijke transacties die de FIU-Nederland jaarlijks verwerkt, is de noodzaak voor (semi-) geautomatiseerd analyseren evident. Hiertoe gebruikt de FIU-Nederland de zogenaamde VROS-match (Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten, een databestand in beheer bij de Nationale Politie). Aan de hand van deze VROS-match kunnen ongebruikelijke

transacties op een semi-geautomatiseerde manier verdacht worden verklaard. Over geheel 2018 zijn in totaal 31.507 transacties verdacht verklaard door middel van het gebruik van de VROS-match. Deze transacties zijn in 2018 in totaal in 6.384 dossiers aangeboden. Daarmee zorgt de VROS-match voor het grootste aandeel van de totale dossiers die de FIU-Nederland jaarlijks oplevert.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

3.2 Eigen onderzoeken

Naast het semi-geautomatiseerd matchen, verricht de FIU-Nederland ook eigen onderzoek en analyses. Om dit te kunnen doen maakt de FIU-Nederland gebruik van haar eigen databestanden, maar daarnaast ook van andere databronnen en van informatieverzoeken aan andere FIU's. Deze analyses en eigen onderzoeken hebben in 2018 geleid tot bijna 18.000 verdacht verklaringen, verdeeld over 1.470 samengestelde dossiers. De FIU-Nederland heeft het afgelopen jaar verder geïnvesteerd in publiek-private samenwerkingsverbanden, maar daarnaast ook de samenwerking met publieke partners geïntensiveerd. Vanuit deze samenwerkingsverbanden ervaart de FIU-Nederland dat het direct delen van waardevolle informatie en meldingen daarbij zichtbaar zijn vruchten afwerpt. Beide vormen van samenwerking laten goede resultaten zien in onderzoeksverband, die onder meer zijn terug te zien in de casussen vanuit de praktijk die in dit jaaroverzicht verspreid staan vermeld en zijn te bekijken via het internetadres <https://www.fiu-nederland.nl/nl/wetgeving/casuistiek>.

Onderzoek naar zorgfraude

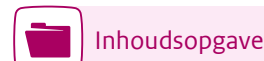
Naar aanleiding van signalen ten aanzien van zorgfraude heeft de FIU-Nederland ongebruikelijke transacties die hier mogelijk aan te relateren waren, in 2018 onderzocht. Zorgfraude valt binnen het door de FIU-Nederland gehanteerde thema fraude. Om het onderwerp zorgfraude nauwkeurig te benaderen wordt door de FIU-Nederland gebruik gemaakt van de definitie van zorgfraude zoals die door het Informatie Knooppunt Zorgfraude (IKZ) wordt gehanteerd. Het IKZ spreekt over zorgfraude “als er opzettelijk en doelbewust, tegen de regels gebruik wordt gemaakt van zorggeld voor eigen of andermans voordeel” (Informatie Knooppunt Zorgfraude, 2019). Omdat deze definitie niet in het geheel volstaat, er kan ook sprake zijn van zorgfraude om terrorisme te financieren, maakt de FIU-Nederland een verschil tussen reguliere zorgfraude en zorgfraude waarbij geconstateerd wordt dat er sprake is van een component van terrorisme financiering. Fraudedelicten kunnen in algemene zin een manier zijn om geldelijk gewin te realiseren ten gunste van andere vormen van criminaliteit of de financiering van terrorisme.

Na analyse op basis van diverse databronnen, blijkt dat de FIU-Nederland in 2018 ruim 1.300 ongebruikelijke transacties heeft ontvangen die te relateren waren aan zorgfraude. Deze ongebruikelijke transacties worden voor het overgrote deel gemeld door de bankensector. Melden op het

fenomeen zorgfraude is daarmee een nieuwe ontwikkeling. Omdat een groot aantal van deze ongebruikelijke transacties nog in onderzoek waren bij het opmaken van dit jaaroverzicht, kunnen er nog geen concrete uitspraken worden gedaan over het aantal verdachte transacties gerelateerd aan zorgfraude. Het bijzondere van deze meldingen is dat bij circa twintig procent van de ongebruikelijke transacties er een mogelijk relatie is met personen die betrokken kunnen zijn bij de financiering van terrorisme.

*In 2018 heeft de FIU-Nederland ruim
1300 meldingen van ongebruikelijke
transacties ontvangen die te relateren
waren aan zorgfraude*

Zorgfraude is een delict dat de solidariteit van het Nederlandse zorgstelsel onder druk zet en dat zeker in tijden van oplopende zorgkosten geadresseerd dient te worden. Omdat er bij zorgfraude sprake kan zijn van misbruik van gemeenschapsgeld (bestemd voor een sociaal doel) dat voor het financieren van terrorisme of eigen genoegdoening wordt ingezet, zal de FIU-Nederland hier in 2019 nadrukkelijk verder op investeren. Indien blijkt dat de FIU-Nederland aanzienlijke aantallen transacties gerelateerd aan zorgfraude verdacht kan verklaren, dan wordt dit met de relevante opsporingspartners besproken en de verdachte transacties aan de opsporing beschikbaar gesteld. Daarmee kan zo nodig een meer gerichte aanpak van dit fenomeen worden gerealiseerd.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

Ontwikkelingen in 2018

Ontvangst van
ongebruikelijke transacties

Analyseren van
ongebruikelijke transacties

Gebruik van verdacht
verklaarde transacties

Financiering van terrorisme

Caribisch Nederland: Bonaire,
Sint Eustatius en Saba

Bijlage I - Kengetallen
FIU-Nederland 2018

Bijlage II - Over de
FIU-Nederland

Bijlage III - Lijst met
gebruikte afkortingen

Transacties zonder zorg

Signalen van fraude met het persoonsgebonden budget (PGB) in de zorgsector ziet de FIU-Nederland met regelmaat in hun analyses terug. Zo kwam in een analyse de bijzondere financiële handel en wandel van een in het midden van Nederland gevestigde zorginstelling naar voren. FIU-analisten maakten meerdere dossiers op over transacties van de zorginstelling, een houdster/werkmaatschappij construct. Opmerkelijk was ook dat de registratie van de instelling in het handelsregister niet alleen de SBI code van de zorg vermeldde maar ook die van snackbar en cafébedrijf. Op de bankrekeningen van de zorginstelling vonden grote contante opnames plaats. Het eerste jaar dat onderzocht werd, vertoonde opnames van een totaal bedrag dat ver boven de miljoen euro lag. In het jaar erna vonden vele girale niet economisch verklaarbare boekingen tussen privé en zakelijke rekeningen van bestuurders en zorgkantoor plaats. Ook hier ging het om aanzienlijke bedragen. Daarnaast bleven de contante transacties aanhouden. Alle indicaties van fraude met PGB gelden waren aanwezig. Het dossier werd overgedragen aan de inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (ISZW) die na hun opsporingsonderzoek in april 2018 een aantal panden, waaronder het hoofdkantoor van de zorginstelling, binnenviel. Twee mannen die de touwtjes bij de zorginstelling in handen hadden werden aangehouden. De bevindingen van het opsporingsonderzoek versterkten het vermoeden dat de aangehouden verdachten voor miljoenen euro aan PGB-uitkeringen onterecht hadden geïnd en niet aan zorg hadden besteed. Dat bleek onder meer uit het gebruik van valse facturen om bestedingen te kunnen verantwoorden. Aannemelijk werd ook, dat niet uitsluitend de zorginstelling zelf fraudeerde maar ook met regelmaat gezamenlijk optrok met budgethouders om de fraudes te kunnen uitvoeren. Het legde de verdachten bepaald geen windeieren. Tijdens de invallen werden onder meer tien luxe auto's, waaronder van de merken Porsche en BMW, in beslag genomen.

3.3 Operationele samenwerking internationaal

Binnen de taken van de FIU-Nederland, is internationale samenwerking een belangrijk onderdeel. De 4e Anti Witwas-richtlijn heeft een aantal componenten die toezien op een intensieve samenwerking tussen de FIU's van de lidstaten. Naast de wettelijke taak die de FIU-Nederland heeft om internationaal samen te werken, heeft de bestrijding van witwassen en terrorismefinanciering in de meeste gevallen een internationaal karakter. Het uitvoeren van een internationale analyse en daarmee samenhangende bevestigingen, vergen doorgaans veel capaciteit. Om ervoor te zorgen dat de uitwisseling van privacygevoelige financiële informatie op een veilige manier kan plaatsvinden, maakt de FIU-Nederland gebruik van twee beveiligde informatiesystemen. Binnen de Europese Unie wordt gebruik gemaakt van het FIU.net om op Europees niveau informatie te versturen en te ontvangen. Internationaal maakt de FIU-Nederland tevens gebruik van het Egmont Secure Web (ESW), de beveiligde omgeving van de Egmont Group of Financial Intelligence Units, waarbinnen de aangesloten 159 FIU's op een beveiligde manier informatie kunnen uitwisselen.

De FIU-Nederland heeft in 2018 in totaal 587 informatieverzoeken van 88 verschillende FIU's ontvangen. Deze verzoeken richten zich op subjecten die mogelijk betrokken zijn bij een analyse of onderzoek naar witwassen en/of terrorismefinanciering met een relatie met Nederland. Het aantal ontvangen verzoeken over 2018 is iets lager in vergelijking met 2017 (692) en is een gemiddelde van de twee voorgaande jaren. In 2018 waren het vooral de FIU-België en de FIU-Duitsland die een aanzienlijke informatiebehoefte hadden die te relateren was aan transacties met een Nederlandse component (zie tabel 2).

In 2018 werden er door de FIU-Nederland 543 informatieverzoeken aan 76 verschillende FIU's verzonden. Daarmee is het aantal verzonden informatieverzoeken aan andere FIU's in 2018, ten opzichte van 2017 waarin 824 bevestigingen werd gedaan, afgenomen. In 2018 heeft de FIU-Nederland intern een wijziging doorgevoerd in de inrichting, om de kwaliteit van internationale verzoeken te kunnen verhogen. Omdat deze wijziging enige tijd vraagt om zowel kwalitatief als kwantitatief effect te oogsten, is dit van invloed geweest op de aantallen verzonden informatieverzoeken vanuit de FIU-Nederland in 2018.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Voor 2019 blijft de FIU-Nederland zowel de aantallen als de kwaliteit van de informatieverzoeken monitoren. Ten aanzien van de door de FIU-Nederland verzonden informatieverzoeken, voert de FIU-Duitsland, opgevolgd door de FIU-België, de lijst met de aantallen aan (zie tabel 3).

Tabel 2: Top 5 van het aantal ontvangen informatie verzoeken van FIU's over 2018

Top 5	Ontvangen verzoeken van	Aantal
1	FIU België	129
2	FIU Duitsland	65
3	FIU Verenigde Staten	46
4	FIU Luxemburg	33
5	FIU Frankrijk	29

Tabel 3: Top 5 van het aantal verzonden informatie verzoeken aan FIU's over 2018

Top 5	Verzonden verzoeken aan	Aantal
1	FIU Duitsland	63
2	FIU België	53
3	FIU Spanje	48
4	FIU Verenigd Koninkrijk	29
5	FIU Marokko	27

Smeergeld via Nederlandse vennootschappen

De FIOD voerde in 2018 onder leiding van het Functioneel Parket op meerdere plaatsen verspreid over Nederland invallen uit. Tijdens die actie werd een verdachte aangehouden. De actie vond plaats in het kader van een opsporingsonderzoek naar corruptie waarbij een Braziliaans concern een centrale rol speelde. Inmiddels is het Braziliaanse concern vanwege de door hen toegegeven omkoping van ambtenaren en directieleden door zowel de Braziliaanse als Amerikaanse autoriteiten een miljardenboete opgelegd. Het onderzoek naar een vermoedelijke Nederlandse betrokkenheid startte nadat FIU-Nederland enkele dossiers met totaal tientallen miljoenen euro aan transacties aan het Anti Corruptie Centrum van de FIOD (ACC) had overgedragen. Het ACC startte een intensief onderzoek en verkreeg zo inzicht in de structuur, die vermoedelijk voor de doorgeleiding van steekpenningen werd ingezet. Aannemelijk is dat er minimaal een bedrag van 100 miljoen euro van bij corruptie betrokken geldstromen over rekeningen van Nederlandse vennootschappen is gelopen. Het onderzoek, dat zich richt op het faciliteren van geldstromen via doel- en doorstroomvennootschappen, was ultimo 2018 nog niet afgerond.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

4. Gebruik van verdacht verklaarde transacties

Een van de wettelijke taken van de FIU-Nederland is het verdacht verklaren van ongebruikelijke transacties. In 2018 werden 57.950 transacties op basis van verrichte analyses verdacht verklaard. Na de verdacht verklaring van transacties, komen deze ter beschikking van de opsporings-, inlichtingen-, en veiligheidsdiensten. Vanuit daar kunnen verdachte transacties verschillende doelen dienen. Ze kunnen primair worden gebruikt als aanleiding voor het starten van een opsporingsonderzoek, ze kunnen dienen als aantoonbare en aanvullende bewijslast in de rechtszaal, of dienen als richtinggevend instrument bij een opsporingsonderzoek. Daarnaast kunnen verdachte transacties worden gebruikt als analysebron voor het verrichten van strategisch onderzoek en voor het geven van in- en overzichten in regionale en nationale criminaliteitsbeelden.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen in 2018

2

Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ongebruikelijke transacties

4

Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5

Financiering van terrorisme

6

Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

4.1 Verdacht verklaarde transacties en dossiervorming

De FIU-Nederland voltooide in 2018 een aantal van 8.738 dossiers. Van deze voltooide dossiers werden 180 dossiers na onderzoek en analyse als 'niet verdacht' beschouwd. De 993 ongebruikelijke transacties in deze 180 dossiers konden na onderzoek niet verdacht worden verklaard, doordat geen relatie met strafbare feiten kon worden gelegd. Van het totale aantal voltooide dossiers werden er 44 van de status 'embargo verdacht' voorzien. De 392 verdachte transacties die in deze 44 embargo dossiers zijn opgenomen, werden in verband met een noodzakelijke geheimhouding enkel met één of met een beperkt aantal opsporings-, inlichtingen- en veiligheidsdiensten gedeeld. Daarmee werden er in 2018 in totaal 8.514 dossiers overgedragen aan de opsporings-, inlichtingen- en veiligheidsdiensten voor onderzoek. In totaal ging het daarbij om 57.950 verdachte transacties. Deze aantallen dossiers en verdachte transacties vormen de hoogste aantallen sinds het bestaan van de FIU-Nederland. In bijlage 1 van dit jaaroverzicht is te zien hoe de verdacht verklaarde transacties zich verhouden per meldgroep over de periode 2016 tot en met 2018.

De verdeling van de exacte aantallen, de doormeldreden en de procentuele verdeling daarbij zijn verder te zien in tabel 4.

Tabel 4: Aantal Verdachte Transacties en Dossiers in 2017 per doormeldreden

Doormeldreden	Aantal transacties	Aandeel (%)	Aantal Dossiers	Aandeel (%)
VROS	31.507	54%	6.384	75%
Eigen onderzoek	17.982	31%	1.470	17%
LOVJ	7.480	13%	583	7%
Match CJIB	981	2%	77	1%
Totaal	57.950	100%	8.514	100%

De verdeling van het aantal verdacht verklaringen per doormeldreden (zoals te zien in tabel 4) wordt grotendeels bepaald door de VROS-match. In 2018 werkte de VROS-match, voor het overgrote deel van het jaar, naar behoren. De verdacht verklaringen op basis van eigen onderzoeken komen in 2018 uit op het hoogste aantal sinds het bestaan van de FIU-Nederland en overtreft zelfs het piekjaar 2016 in aantal. Deze aantallen zijn mede bereikt door het

gericht thematisch gericht werken, waardoor er een efficiëntere analyse plaats kan vinden van ongebruikelijke transacties. Ook in 2018 heeft de FIU-Nederland gericht gewerkt aan kwalitatieve dossiers, aansluitend op de behoefte van de opsporingsdiensten. Het aantal LOVJ-verzoeken en de CJIB-match is in 2018 nagenoeg gelijk gebleven met 2017.

Tabel 5: Aantal verdacht verklaarde transacties in 2018 per sector

Meldsector	Aantal verdachte transacties	Waarvan Money Transfers
Betaaldienstverlener	39.239	35.604
Banken	15.437	185
Handelaren	1.768	0
Vrije beroepsgroepen	539	0
Casino's	519	0
Overheid	276	0
Creditcardmaatschappijen	95	0
Overige sectoren	77	4
Eindtotaal	57.950	35.793

De verdeling van het aantal verdacht verklaarde transacties per meldgroep (zoals te zien in tabel 5) is vrij consistent. Ook in 2018 is het gros aan verdachte transacties afkomstig van de meldgroep de betaaldienstverleners. Deze sector meldt in verhouding eveneens het grootste deel ongebruikelijke transacties en deze aantallen zijn in lijn met de aantallen verdacht verklaarde transacties. Betaaldienstverleners hebben, mede genoodzaakt door de hoge aantallen transacties, hun meldsystematiek doorgaans in hoge mate geautomatiseerd. Deze methodiek zorgt in veel gevallen voor een hoge efficiënte ten aanzien van de bestaande meldplicht.

*De verdacht verklaarde transacties
afkomstig van de bankensector
zijn in 2018 ten opzichte van 2017
verdrievoudigd*

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Het aantal verdacht verklaarde transacties is ten opzichte van 2017 toegenomen. Ook de bankensector heeft ten opzichte van de andere meldgroepen (op de betaaldienstverleners na) eveneens een hoog aantal verdachte transacties. De bankensector heeft evenals de meldgroep betaaldienstverleners, te maken met hoge aantallen transacties. De verdacht verklaarde transacties afkomstig van de bankensector zijn in 2018 ten opzichte van 2017 verdrievoudigd. Vermoedelijk is dit het gevolg van een toenemende mate van aandacht voor de verplichtingen uit de Wwft. De overige meldsectoren vertonen en opzichte van voorgaande jaren nagenoeg geen grote verschillen.

Tabel 6: Aantal verdacht verklaarde transacties in 2018 per soort transactie

Type transactie	Aantal
Money transfer	35.793
Contante transactie	13.314
Girale transactie	7.450
Overig	1.393
Eindtotaal	57.950

In 2018 bestonden, net zoals in de afgelopen jaren, de meeste verdachte transacties uit money transfers (zie tabel 6). Money transfers worden doorgevoerd bij geldtransactiekantoren en zijn vatbaar voor witwassen en het financieren van terrorisme. Ook contante transacties zijn veelal vatbaar voor witwassen en vormen met meer dan 13.000 verdachte transacties de tweede grootste groep. De groep contante transacties is in 2018 in vergelijking met 2017 (6.555 contante transacties) aanzienlijk toegenomen. Deze meer dan verdubbeling van de contante verdachte transacties toont aan dat witwassen (en deels terrorismefinanciering) door middel van contant geld een factor van belang blijft en dat hier aandacht voor dient te blijven. Ook zag de FIU-Nederland het aantal verdachte girale transacties bijna verdrievoudigen in 2018 ten opzichte van 2017. Daarmee kan worden gesteld dat naast het gebruik van contanten voor witwassen en terrorismefinanciering, er ook voldoende aandacht dient te zijn voor girale verdachte transacties bij meldingsplichtige instellingen. Kijkend naar deze aantallen is de aandacht hiervoor in het afgelopen jaar verder toegenomen.

Tabel 7: Aantal* en aandeel** bedrag verdacht verklaarde (uitgevoerde) transacties in 2018.

Bedragen verdachte transacties	Aantal	Aandeel	Bedrag in €	Aandeel
< €10.000	43.725	79%	44.882.089	0%
€ 10.000 tot €100.000	8.790	16%	311.042.885	3%
€ 100.000 tot €1.000.000	2.354	4%	650.674.113	7%
€ 1.000.000 tot €5.000.000	341	1%	716.292.431	7%
€ 5.000.000 tot €10.000.000	52	0%	371.627.327	4%
>= €10.000.000	105	0%	7.496.034.835	78%
Eindtotaal	55.367	100%	9.590.553.680	100%

* Voorgenomen transacties (2.583 transacties) zijn buiten beschouwing gelaten

** Door afrondingsverschillen tellen de percentages in de tabel niet exact op tot 100%

In 2018 bedroeg de totale waarde van alle verdachte transacties tezamen, meer dan 9,5 miljard euro (zie tabel 7 voor deze en andere inzichten in verdachte transactie bedragen). Dit recordbedrag overtreft alle voorgaande jaren, waarin de FIU-Nederland eerder hoge totaalbedragen aan verdachte transacties heeft geregistreerd. In het totaaloverzicht van bedragen van verdachte transacties valt direct op dat slechts 105 verdachte transacties bijna 7,5 miljard euro vertegenwoordigen. Deze transacties zijn voor de FIU-Nederland, maar ook voor de belasting- en opsporingsdiensten van groot belang. Verdachte transacties met deze omvang, kunnen van grote invloed zijn op de financiële integriteit zowel nationaal als internationaal. Daarnaast kan het witwassen van bedragen van deze omvang, mogelijk van invloed zijn op bestuurlijke of andere besluitvormingsprocessen. De FIU-Nederland besteedt dan ook de grootst mogelijk aandacht aan transacties met deze omvang. De overige waarde van de verdachte transacties vertegenwoordigt bijna twee miljard euro. De hoogste waarde van de overige categorieën wordt gevormd door verdachte transacties tussen de één en vijf miljoen euro. Het hoogst aantal verdachte transacties vertegenwoordigt het laagste totaalbedrag in het overzicht. De categorie met verdachte transacties kleiner dan tienduizend euro vraagt een groot deel van de jaarlijkse analysecapaciteit van de FIU-Nederland.

	Inhoudsopgave
	Managementsamenvatting
1	Ontwikkelingen in 2018
2	Ontvangst van ongebruikelijke transacties
3	Analyseren van ongebruikelijke transacties
4	Gebruik van verdacht verklaarde transacties
5	Financiering van terrorisme
6	Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
I	Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018
II	Bijlage II - Over de FIU-Nederland
III	Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Voorgenomen transacties

Het aantal voorgenomen transacties is gestegen van 1.481 in 2017 naar 2.583 in 2018. Dit is voor de FIU-Nederland een belangrijk signaal, omdat het aangeeft dat witwassen al in een vroeg stadium, zelfs voor de daadwerkelijke uitvoering van de transactie, gesignaleerd wordt. Ten aanzien van de aantallen voorgenomen transacties is een lichte trend waar te nemen, 841 in 2016, 1.481 in 2017 en in 2018 dus het aantal van 2.583. Deze transacties worden doorgaans gesignaleerd door de meldgroep betaaldienstverleners. Door deze transacties voor de daadwerkelijke verwerking verdacht te verklaren en tijdig over te dragen aan de opsporingsdiensten kan mogelijk de voorzijde van een crimineel proces worden bereikt. Daarmee zou het kunnen helpen bij het voorkomen van het wegmaken van bewijslast door criminelen voordat de beoogde transactie is uitgevoerd.

Tabel 8: Dossiers per criminaliteitsvorm 2018

Criminaliteitsvorm	Aantal dossiers	Aandeel
Witwassen	1.469	53%
Terrorisme	560	20%
Fraude	267	10%
Harddrugs	129	5%
Overig	44	2%
Softdrugs	58	2%
Mensensmokkel	50	2%
Mensenhandel	50	2%
Moord/Doodslag	26	1%
Corruptie	43	2%
Wapenhandel	16	1%
Synthetische Drugs	6	0%
Overvallen	2	0%
Inbraken	23	1%
Cybercrime	3	0%
Geweld	0	0%
Kinderporno	13	0%
Milieu	1	0%
Straatroof	0	0%

Alleen doorgemelde dossiers die werden opgemaakt naar aanleiding van LOvJ-verzoeken en eigen onderzoeken bevatten een omschrijving van de mogelijke gerelateerde criminaliteitsvorm(en). Een dossier kan betrekking hebben op verschillende criminaliteitsvormen. Indien sprake is van meer dan één criminaliteitsvorm, is dit dossier even vaak meeggeteld in bovenstaande tabel. Om die reden ligt het totaal in de bovenstaande tabel hoger dan het aantal unieke dossiers waarbij een criminaliteitsvorm is ingevuld (in 2018 heeft de FIU-Nederland 2.053 eigen onderzoek- en LOvJ-dossiers geproduceerd).

Vormen van criminaliteit

Om een beter inzicht te krijgen met welke vormen van criminaliteit witwassen en terrorismefinanciering verbonden zijn, registreert de FIU-Nederland bij alle op basis van eigen onderzoek of LOvJ-verzoek gevormde dossiers, een criminaliteitsvorm. Voor de FIU-Nederland is een criminaliteitsvorm doorgaans ook de bepalende start van een verder onderzoek. In 2018 werd bij circa een derde van de 8.514 opgestelde dossiers, de criminaliteitsvorm of -vormen geregistreerd. De FIU-Nederland registreert bij de VROS-match geen criminaliteitsvorm, omdat op basis van dit systeem niet op een juiste manier inzichtelijk te maken is wat de desbetreffende criminaliteitsvorm is. Witwassen, terrorismefinanciering en fraude vormen binnen de criminaliteitsvormen de logische top drie (zie tabel 8 voor meer cijfermatige inzichten).

4.2 Samenwerking met opsporings- en handhavingspartners

Nationale Politie

De diverse opsporingsdiensten van de Nationale Politie vormen voor de FIU-Nederland de grootste afnemer. De FIU-Nederland streeft er continue naar om producten te realiseren die van nut zijn binnen de opsporing. Dit is dan ook de reden dat de FIU-Nederland haar prioriteiten zoveel mogelijk in afstemming brengt met de geprioriteerde thema's binnen de Nationale Politie. Verdachte transacties, al dan niet in dossiervorm, kunnen in veel gevallen het begin vormen van een opsporingsonderzoek, of essentieel bijdragen aan bewijsvoering gedurende een terechtzitting.

In 2018 was er binnen de opsporingsdiensten vooral aandacht voor de versterking van de aanpak van ondermijning en het afpakken van crimineel verkregen vermogen. Daarvoor zijn er binnen veel eenheden samenwerkingsverbanden ingericht, samen met de RIEC's, het Openbaar Ministerie en de FIU-Nederland. Omdat er in de aanpak van ondermijning door de opsporingsdiensten steeds meer wordt ingezet op inzicht en analyse, kan de FIU-Nederland hieraan een waardevolle en significante bijdrage leveren. Financiële inzichten kunnen facilitators van ondermijning blootleggen en aan de hand daarvan kan verder worden gerechercheerd naar opdrachtgevers en de uiteindelijke criminele hoofdpersonen. Daarbij werd in 2018 steeds meer aandacht besteed aan het afpakken van vermogen

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1 Ontwikkelingen in 2018
- 2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties
- 3 Analyseren van ongebruikelijke transacties
- 4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties
- 5 Financiering van terrorisme
- 6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
- I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018
- II Bijlage II - Over de FIU-Nederland
- III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

dat door middel van criminaliteit is verkregen. De FIU-Nederland heeft in 2018, 821 LOvJ verzoeken ontvangen, bestemd om aanvullende financiële informatie binnen opsporingsonderzoeken te verkrijgen.

Afpaksamenwerking

In voorgaande jaren is de FIU-Nederland begonnen met deelname aan het integrale afpakteam Confisq in Rotterdam, waaraan onder meer de Nationale Politie, de Belastingdienst, de FIOD, het Openbaar Ministerie, de gemeente en het RIEC Rotterdam deelnemen. Daarbij is het gezamenlijke doel gesteld om op innovatieve wijze crimineel en onverklaarbaar vermogen van criminelen door publieke samenwerking af te pakken. De gehanteerde methode daarbij is dat, indien een van de deelnemende partners over een signaal beschikt waarbij sprake zou kunnen zijn van crimineel of onverklaarbaar vermogen, deze informatie actief met elkaar wordt gedeeld en geanalyseerd. Daarna wordt bekeken of aan de hand van deze informatiedeling een directe aanpak mogelijk is. De keuze voor de gehanteerde aanpak varieert van strafrechtelijk onderzoek, het opleggen van naheffingen en het innen van (gemeente)belastingen tot het stopzetten van uitkeringen en toeslagen. In 2018 werden binnen dit publieke samenwerkingsverband 157 signalen behandeld waarbij 34 signalen bestonden uit integrale casuïstiek. Door deze samenwerking werden in 2018 diverse afpaksuccessen geboekt met een totale waarde van meerdere miljoenen euro's. Naast de inbeslagname van crimineel of onverklaarbaar vermogen werd tevens aandacht besteed aan andersoortige interventies die een bijdrage kunnen leveren aan de aanpak van georganiseerde criminaliteit

en aan de bevordering van maatschappelijke veiligheid. Hierbij valt te denken aan bestuurlijke rapportages ten behoeve van het sluiten van panden onder meer naar aanleiding van het aantreffen van illegale vuurwapens, de ontmanteling van drugslaboratoria en/of hennepkwekerijen.

In het kader van de samenwerking tussen de FIU Nederland en Confisq is gekeken of aan de hand van verdachte transacties afkomstig van de FIU-Nederland signalen te selecteren zijn die in potentie kunnen leiden tot het afpakken van onverklaarbaar vermogen. Het gaat hier voornamelijk om signalen die betrekking hebben op contante geldstromen (waarvan de aantallen verdachte transacties in 2018 aanzienlijk zijn toegenomen) en signalen met betrekking tot het voorhanden hebben van luxegoederen en/of een luxe levensstijl zonder een verklaarbaar inkomen. In totaal zijn hiervoor meer dan 70 afzonderlijke verdachte transacties geanalyseerd. Dit heeft in 2018 geresulteerd in 22 uitgewerkte dossiers waar vanuit een opsporingsonderzoek is voort gekomen. De resultaten van deze onderzoeken worden in 2019 verwacht.

Bijzondere opsporingsinstanties (NVWA, ILT IOD, SZW W& I, SZW Zorg, FIOD, KMAR, RR)

In 2018 is samen met de bijzondere opsporingsinstanties verder geïnvesteerd om onderzoeken van de FIU-Nederland aan te laten sluiten bij de specialistische taken van deze instanties. In 2018 werd door de FIU-Nederland het meest samengewerkt met de FIOD, vanwege de veelal overlappende doelstellingen.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1** Ontwikkelingen in 2018
- 2** Ontvangst van ongebruikelijke transacties
- 3** Analyseren van ongebruikelijke transacties
- 4** Gebruik van verdacht verklaarde transacties
- 5** **Financiering van terrorisme**
- 6** Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
- I** Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018
- II** Bijlage II - Over de FIU-Nederland
- III** Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

5. Financiering van terrorisme

Terrorisme kan nagenoeg niet bestaan zonder een behoefte aan financiële middelen. Juist om deze reden is het van cruciaal belang om geldstromen die mogelijk te maken hebben met de financiering van terrorisme, tijdig te onderkennen. Al in eerdere jaren zag de FIU-Nederland dat in bepaalde gevallen criminele activiteiten worden aangewend om de opbrengsten hiervan mede te gebruiken voor het financieren van terrorisme (nexus⁶).

⁶ De verwevenheid van terroristische groepen en organisaties met georganiseerde misdaad

Het tijdig onderkennen van deze geldstromen kan op significante wijze bijdragen aan de strijd tegen terrorisme. Het voorkomen en bestrijden van terrorismefinanciering is een van de twee wettelijke hoofdtaken van de FIU-Nederland. In 2018 heeft de FIU-Nederland vanuit haar financieel specialisme bijgedragen aan gerichte onderzoeken in relatie tot mogelijk terroristische dreigingen en het opsporen van de financiering van terrorisme. De FIU-Nederland werkt zowel nationaal als internationaal aan het herkennen en de bestrijding van terrorismefinanciering. Dit gebeurt veelal in publieke samenwerkingsverbanden waarin informatie, kennis en inzichten met elkaar gedeeld worden. Daarmee tracht de FIU-Nederland haar huidige actuele kennis- en expertiseniveau te behouden en daar waar mogelijk verder te verbeteren.

5.1 Nationale ontwikkelingen

Actieprogramma Integrale Aanpak Jihadisme

Gebaseerd op het actieprogramma integrale aanpak jihadisme heeft de FIU-Nederland in 2018 een bijdrage geleverd aan de aanpak van jihadisme en radicalisering. Deze bijdrage bestond uit het aanleveren van specifieke verdachte transacties en andere financial intelligence die een verband vertoonden met deze twee fenomenen. Deze gedeelde intelligence heeft de FIU-Nederland verkregen door de intensieve samenwerking met nationale en/of internationale partners. Het door de FIU-Nederland verstrekken van deze informatie binnen de interdepartementale werkgroep bevroezingsoverleg (BVO) draagt eveneens bij aan het plaatsen van personen op de nationale sanctielijst. Op deze lijst zijn personen geplaatst waarvan vast is komen te staan dat zij een nationaal risico vormen op het gebied van terrorisme. Door plaatsing op deze lijst kunnen banktegoeden van deze personen worden bevroren. In 2018 heeft de FIU-Nederland 118 transacties verdacht verklaard in relatie tot de sanctiewetgeving, waarbij het hoofdzakelijk ging om moneytransfers en girale transacties. Er werden in 2018 door de FIU-Nederland 29 dossiers opgesteld die te relateren waren aan de sanctiewetgeving. Deze aantallen verdachte transacties en dossiers op het gebied van terrorismefinanciering zijn lager dan in de jaren 2016 en 2017, de jaren waarin islamitische staat op het hoogtepunt van haar bestaan was, maar veel hoger dan in de jaren daarvoor.

Sanctiewetgeving (inter)nationaal

De FIU-Nederland was in heel 2018 participant binnen de BVO. Het BVO is het overlegorgaan dat informatie verzamelt ter voorbereiding van voordracht voor plaatsing van personen op de Nationale Sanctielijst Terrorismisme. De FIU-Nederland brengt relevante verdachte transacties aan in het BVO om voorgenomen plaatsingen op de Nationale Sanctielijst Terrorismisme mede te onderbouwen. De personen die op de Nationale Sanctielijst Terrorismisme zijn geplaatst, worden door de FIU-Nederland gemonitord op ongebruikelijke transacties. Indien er specifieke transacties worden gesignaleerd die mogelijk te relateren zijn aan terrorismefinanciering, dan worden deze aan de inlichtingen-, veiligheid-, en opsporingsdiensten verstrekt op basis van een mogelijke overtreding van sanctiewetgeving. Daarnaast scant de FIU-Nederland de terrorisme lijst van de Europese Unie en een aantal nationale sanctielijsten van Europese lidstaten op basis van mogelijke aanwezige risico's op het gebied van terrorismefinanciering.

De nationale Europese sanctielijsten kennen geen werking buiten de grenzen van de afzonderlijke lidstaten. Om deze reden zijn Europese FIU's in 2017 gestart om de nationale sanctie lijsten met elkaar te delen. Hierdoor kunnen Europese FIU's onderling vaststellen of personen die op nationale Europese sanctielijsten voorkomen, buiten de afzonderlijke landsgrenzen financiële transacties uitvoeren met een mogelijke link naar terrorisme. Op basis van een aantal succesvolle meldingen in 2017 is dit initiatief in 2018 voortgezet. De deling van deze nationale sanctielijsten heeft ook in 2018 een aantal meldingen gegenereerd van personen die landsgrenzen overschrijden om buiten of binnen Nederland financiële handelingen uit te voeren die mogelijk zijn te relateren aan terrorismefinanciering.

Operationele samenwerking publieke partners

Omdat de bestrijding van terrorisme een aanpak vereist vanuit meerdere disciplines, werkt de FIU-Nederland samen met een aantal publieke partners. In 2018 waren dit onder meer de opsporings- veiligheid- en inlichtingendiensten, zoals de AIVD/MIVD, de Nationale Politie en de FIOD/ Belastingdienst. Doorgaans gaat het voor de FIU-Nederland om een inbreng van gerichte financiële informatie in de voorbereidende of in de operationele fase van aan terrorisme gerelateerde opsporingsonderzoeken. De FIU-Nederland voorziet netwerkpartners van intelligence rapportages waarin bevindingen zijn verklaard die mogelijk van waarde kunnen zijn voor een specifieke partner. Indien zich acute dreigingssituaties voordoen,

	Inhoudsopgave
	Managementsamenvatting
1	Ontwikkelingen in 2018
2	Ontvangst van ongebruikelijke transacties
3	Analyseren van ongebruikelijke transacties
4	Gebruik van verdacht verklaarde transacties
5	Financiering van terrorisme
6	Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
I	Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018
II	Bijlage II - Over de FIU-Nederland
III	Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

gerelateerd aan (omstandigheden die mogelijk duiden op) terrorisme, dan kan de FIU-Nederland door middel van het verstrekken van financial intelligence een bijdrage leveren bij het beoordelen van de dreiging. In 2018 zijn er op basis van een wederzijdse behoefte overleggen gevoerd met het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie, de Nationale Politie, de FIOD en de veiligheids- en inlichtingendiensten. De FIU-Nederland levert spontaan of na een gericht verzoek relevante financial intelligence. Op basis van de wetgeving waarin de financiering van terrorisme strafbaar is gesteld (artikel 421 van het Wetboek van Strafrecht) en grotendeels aan de hand van financial intelligence afkomstig van de FIU-Nederland, is in 2018 een aantal verdachten vervolgd voor het plegen van dit misdrijf. In 2019 zullen deze verdachten vooralsnog terechtstaan voor deze verdenking. In een aantal gevallen gaat het om zaken waarbij zogenaamde Syriëgangers die vermeend deelnamen aan de gewapende strijd voor islamitische staat, werden gefinancierd door personen of instellingen vanuit Nederland.

In 2018 heeft de FIU-Nederland eveneens deelgenomen aan samenwerkingsvormen waarin meerdere netwerkpartners betrokken waren. Dit zijn onder meer de CT-infobox en als deelnemer in het FEC-overleg, waarvoor de FIU-Nederland informatie aanlevert op het gebied van terrorismefinanciering. De FIU-Nederland levert voor deze overleggen bruikbare informatie gerelateerd aan terrorismefinanciering.

Samenwerking met private partners

De FIU-Nederland tracht naast de verbetering aan de kant van de informatieverstrekking ook de meldingen van ongebruikelijke transacties te verbeteren. Dit gebeurt onder meer door samenwerking met de meldingsplichtige instellingen, waaronder de banken. Een van deze samenwerkingsvormen is het Terrorismefinanciering Platform (TF-Platform). Binnen dit platform, dat in beheer is bij de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB), geeft de FIU-Nederland een terugkoppeling aan banken over de ontvangen meldingen gerelateerd aan mogelijke terrorismefinanciering. In 2018 is samen met de aan het TF-platform deelnemende banken, onderzoek verricht naar het ontwikkelen van risicoprofielen op het gebied van terrorismefinanciering. De hieruit voortkomende risicoprofielen worden door de FIU-Nederland getoetst op haalbaarheid en effectiviteit. Indien de risicoprofielen positief worden getoetst, worden ze door het hoofd van de FIU-Nederland ter beschikking gesteld aan alle relevante meldingsplichtige instellingen. Daarnaast heeft de FIU-Nederland ook in 2018 fenomenen en trends gedeeld met de

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1 Ontwikkelingen in 2018
- 2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties
- 3 Analyseren van ongebruikelijke transacties
- 4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties
- **5 Financiering van terrorisme**
- 6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
- I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018
- II Bijlage II - Over de FIU-Nederland
- III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

meldingsplichtige instellingen op het gebied van financiële producten en diensten gerelateerd aan de financiering van terrorisme. Daarmee beoogt de FIU-Nederland een betere alertheid te creëren bij melders op opkomende trends en fenomenen op het gebied van terrorismefinanciering.

Taskforce terrorismefinanciering

De FIU-Nederland neemt sinds 2017 samen met de grootbanken, een verzekeraar, de Nationale Politie en het Openbaar Ministerie deel aan de taskforce terrorismefinanciering een belangrijke aanpak in FEC-verband. Deze taskforce heeft als doel om de aanpak van de bestrijding van terrorismefinanciering te verbeteren door een intensieve onderlinge afstemming met de deelnemende netwerkpartners. Het uitgangspunt van de taskforce is dat iedere deelnemende partij beschikt over relevante informatie die betrekking heeft op subjecten die mogelijk in verband kunnen worden gebracht met de financiering van terrorisme. In 2018 heeft de FIU-Nederland, naast de beklading van een adviserende rol in de taskforce, gericht aandacht besteed aan het analyseren van de door deelnemende banken gemelde transacties. Deze transacties hebben, samen met andere transacties binnen dit onderwerp, bijgedragen aan gerichte financial intelligence die de FIU-Nederland levert aan de opsporingsteams op het gebied van terrorisme.

5.2 Ontwikkelingen internationaal

Terrorismefinanciering is doorgaans grensoverschrijdend en om deze reden is het noodzakelijk om over een goed werkend internationaal netwerk te beschikken. Dit netwerk zorgt voor een betere en snellere informatiedeling, maar zorgt tevens voor zicht op relevante ontwikkelingen. In het licht van deze ontwikkelingen is in 2018 samen met de FIU van de Verenigde Staten (FinCen), de leiding genomen van een bestaand project binnen de Egmont Group op het gebied van de bestrijding van terrorismefinanciering. De basis van dit project bestaat uit gerichte uitwisseling van informatie met betrekking tot de financiële stromen rondom een lingen met een terroristisch motief. In 2018 hebben in totaal 20 FIU's wereldwijd aan dit project deelgenomen. Mede hierdoor is de uitwisseling van informatie op dit gebied tussen deze FIU's verbeterd. Volgens planning zal dit project in 2019 worden afgerond, waarna vast zal komen te staan of een eventueel vervolg wenselijk is.

Gebaseerd op verdachte transactie-informatie, aanwezig bij de participerende FIU's, is onderzoek gedaan naar de mogelijkheid om faciliterende netwerken rondom de ondersteuning van jihadisten, in beeld te brengen. Een belangrijk punt bij dit project is dat het de deelnemers de mogelijkheid biedt om multilateraal informatie te delen. Deze vorm van informatiedeling biedt vaak meer inzichten dan uitsluitend bilateraal delen. Ook in 2019 zal de FIU-Nederland verder bouwen aan deze vorm van internationale informatiedeling. Daarbij is het van belang om zichtbare resultaten te boeken opdat zoveel mogelijk FIU's hierbij aansluiting vinden.

In 2018 is samen met de aan het TF-platform deelnemende banken, onderzoek verricht naar het ontwikkelen van risicoprofielen op het gebied van terrorismefinanciering

Overig internationaal

In 2018 was de internationale situatie rondom de relevante terroristische groepen te beschrijven als zeer wisselend. Dit kwam onder meer voort uit de gevolgen die het terugdringen van de islamitische staat met zich mee bracht. Op basis van de bestrijding van de islamitische staat ontstond een risicovol fenomeen, zijnde het terugkeren van voormalige Foreign Terrorist Fighters (FTS) naar Nederland en naar andere landen. Op basis van de eventuele risico's die deze inkomende migratiestroom met zich mee kan brengen heeft de FIU-Nederland in 2018, binnen de Egmont Group, bewust de bestaande samenwerkingsverbanden uitgebreid en versterkt. Deze versterking betrof organisaties die over relevante en actuele informatie kunnen beschikken op het gebied van het ontstane risico, zoals de United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC) en het United Nations (VN) 1267 Sanctions Committee. Met deze samenwerkingsverbanden beoogt de FIU-Nederland zich van voldoende informatie en kennis te voorzien om terrorismefinanciering tijdig te onderkennen. Daarnaast is in 2018 deelgenomen aan verschillende bijeenkomsten van the Counter ISIL Financing Group (CIFG), onderdeel van de Global Coalition tegen ISIL/Da'esh.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Deze bijeenkomsten richten zich specifiek op kennisdeling op het gebied van het verstoren van de financiële stromen die door ISIL gebruikt kunnen worden door te signaleren en zo nodig te blokkeren.

5.3 Operationele resultaten

Verdachte transacties

De FIU-Nederland heeft in 2018, 3.338 transacties met een mogelijk verband met terrorismefinanciering verdacht bepaald. In een aantal gevallen bleek na onderzoek de relatie met terrorismefinanciering niet direct aan te tonen. Deze transacties konden verdacht worden verklaard op basis van een andere criminaliteitsvorm. Cijfermatig gezien nam het aantal verdachte transacties daarmee licht toe in verhouding tot 2017 waarin er 3.139 transacties gerelateerd aan terrorismefinanciering verdacht werden verklaard. Over de langere termijn is een lichte toename waar te nemen van aan terrorismefinanciering gelieerde verdachte transacties. De internationale bestrijding van islamitische staat en het succes daarbij zouden van invloed kunnen zijn op de aantallen ongebruikelijke en de indirect hieraan gekoppelde aantallen verdachte transacties in de aankomende jaren.

Tabel 9: Aantal verdachte transacties met een mogelijk verband met terrorisme

	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal VT's	1.916	2.014	4.494	3.139	3.338

Tabel 10: Aantal dossiers met een mogelijk verband met terrorisme

	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal dossiers	251	286	623	520	665

Tabel 11: Aantal aan terrorisme gerelateerde verdachte transacties in relatie tot de Sanctiewet

	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal VT's	63	26	205	199	118

Tabel 12: Aantal aan terrorisme gerelateerde dossiers in relatie tot de Sanctiewet

	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal dossiers	17	12	54	57	29

De FIU-Nederland heeft op basis van de 3.338 verdacht verklaarde transacties met een mogelijk verband met terrorismefinanciering, 665 dossiers gevormd (zie tabel 9 en 10). Deze dossiers kunnen mogelijk ook van waarde zijn in het voorkomen van terrorisme. Daarmee werden er in 2018, 145 dossiers meer gevormd in vergelijking met 2017, waarin 520 dossiers samengesteld werden. Daarmee werden er in 2018 de meeste dossiers samengesteld op het gebied van terrorismefinanciering over de laatste vijf jaar. Het relatief grote aantal dossiers hangt mede samen met de capaciteitsvergroting van zes medewerkers ten behoeve van de aanpak van terrorismefinanciering. In 2018 noteerde de FIU-Nederland, 118 aan terrorisme gerelateerde verdachte transacties in relatie tot de Sanctiewet (zie tabel 11).

De FIU-Nederland heeft in 2018, 3.338 transacties met een mogelijk verband met terrorismefinanciering verdacht bepaald

Daarmee nam het aantal verdachte transacties in 2018 af ten opzichte van 2017 (199) in een parallelle beweging met de neergang van islamitische staat. Het aantal opgemaakte dossiers (zie tabel 12) in relatie tot de Sanctiewet (van het geheel aan dossiers) nam in 2018 af met een aantal van 29 in vergelijking met 2017 (57). Ook deze daling heeft deels een relatie met de verminderde stroom van uitreizigers door een afname van de activiteiten van islamitische staat. Het aantal verdachte transacties en dossiers in relatie tot de Sanctiewet lag in 2018 wel aanzienlijk hoger dan in de jaren voor 2016. Alle verdachte transacties met een terroristisch kenmerk worden gebundeld in dossiervorm en zijn ter beschikking gesteld aan de opsporings- en/of inlichting- en veiligheidsdiensten.

	Inhoudsopgave
	Managementsamenvatting
1	Ontwikkelingen in 2018
2	Ontvangst van ongebruikelijke transacties
3	Analyseren van ongebruikelijke transacties
4	Gebruik van verdacht verklaarde transacties
5	Financiering van terrorisme
6	Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
I	Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018
II	Bijlage II - Over de FIU-Nederland
III	Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

De FIU-Nederland controleert op een systematische manier of er transacties worden gemeld van subjecten die op de Nationale Sanctielijst zijn geplaatst. Dit zorgt ervoor dat uitgevoerde verdachte transacties door risicovolle subjecten direct ter beschikking worden gesteld aan de opsporings- en veiligheidsdiensten. Daarmee draagt de FIU-Nederland bij aan het actief monitoren van geldstromen met een terroristisch oogmerk, zodat de kansen om deze budgetten in te zetten voor terreur afnemen. Ook in 2018 zag de FIU-Nederland dat criminele gelden soms worden gebruikt om mogelijk terrorisme te financieren (NEXUS). Deze NEXUS zorgt voor een tweeledige maatschappelijke onveiligheid. Om deze reden heeft de FIU-Nederland hier in 2018 eveneens de nadruk op gelegd. Verdachte transacties met een NEXUS kenmerk worden altijd met extra aandacht overgedragen aan de opsporings- en/of inlichting- en veiligheidsdiensten. In 2018 heeft de FIU-Nederland meer onderzoek verricht naar de financiering van middelen die kunnen worden gebruikt bij het plegen van terroristische aanslagen. Hierbij kan worden gedacht aan vuurwapens en chemische stoffen die veelal gebruikt kunnen worden als precursoren bij het bouwen van geïmproviseerde explosieven.

Verdachte aankopen

Van een buitenlandse FIU werd informatie ontvangen over betalingen van opmerkelijke aankopen van een in Nederland woonachtige man. De aankopen die de man verricht had betroffen stoffen, die mogelijk zouden kunnen dienen tot het vervaardigen van explosief materiaal. Bij nader onderzoek stelde de FIU-onderzoeker vast dat de man al meerdere keren door de politie in verwarde toestand was aangetroffen. Toen de onderzoeker vervolgens vaststelde, dat enkele dagen eerder er vanaf de rekening van de man een betaling aan een wapenhandel in Nederland had plaatsgevonden was het duidelijk dat met spoed de bevinding verdacht verklaard diende te worden. Nog diezelfde dag vond er een inval in de woning van de man plaats. In de woning trof de politie een onklaar gemaakt vuurwapen en grondstoffen waarmee inderdaad explosieven gemaakt konden worden, aan.

In 2018 heeft de FIU-Nederland meer onderzoek verricht naar de financiering van middelen die kunnen worden gebruikt bij het plegen van terroristische aanslagen

Internationale informatiedeling FIU's

Omdat de bestrijding van terrorismefinanciering over grenzen heen reikt, verstuurt en ontvangt de FIU-Nederland regelmatig informatieverzoeken van buitenlandse FIU's. In 2018 werden er in totaal 76 verzoeken van buitenlandse FIU's ontvangen die betrekking hadden op terrorisme en/of de financiering van terrorisme. De FIU-Nederland verstuurde in 2018, 29 informatieverzoeken aan buitenlandse FIU's die betrekking hadden op de financiering van terrorisme. Buiten deze bilaterale methode gebruikt de FIU-Nederland eveneens een multilaterale methode van informatiedeling zoals eerder in dit hoofdstuk vermeld. Hierbij wordt alle beschikbare financial intelligence op het gebied van terrorisme financiering spontaan met meerdere FIU's gedeeld. Voor het delen van de relevante informatie binnen deze methodiek, geven FIU's op voorhand toestemming aan andere FIU's, om de financiële intelligence te delen met nationale opsporingsdiensten in de betrokken jurisdicties. Door deze multilaterale methodiek kan de snelheid van informatiedeling verbeteren. De beschikbaarheid en het gebruik van financial intelligence in relatie tot terrorismefinanciering neemt hierdoor toe. De FIU-Nederland heeft in 2018, 488 spontane verstrekkingen op het gebied van terrorismefinanciering ontvangen. Er werden in totaal 128 spontane verstrekkingen door de FIU-Nederland verzonden aan andere FIU's of organisaties die zich bezig houden met het uitvoeren van de Sanctiewet.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

6. Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

Bonaire, Sint Eustatius en Saba (BES-eilanden of Caribisch Nederland), vallen als bijzondere gemeenten van Nederland onder de Wet ter voorkoming van witwassen en financiering van terrorisme Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wwft BES). Om die reden dienen meldingsplichtige dienstverleners in Caribisch Nederland alle ongebruikelijke transacties te melden bij de FIU-Nederland.

- Inhoudsopgave
- Managementsamenvatting
- 1** Ontwikkelingen in 2018
- 2** Ontvangst van ongebruikelijke transacties
- 3** Analyseren van ongebruikelijke transacties
- 4** Gebruik van verdacht verklaarde transacties
- 5** Financiering van terrorisme
- 6** Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba
 - I** Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018
 - II** Bijlage II - Over de FIU-Nederland
 - III** Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Aan de hand van de gemelde ongebruikelijke transacties kan de FIU-Nederland geldstromen blootleggen die betrekking hebben op witwassen, financieren van terrorisme of onderliggende misdrijven op de BES-eilanden of aangrenzende gebieden. Deze geldstromen hebben vanwege de geografische ligging van de BES-eilanden, veelal een internationaal karakter. Mede door deze geografische ligging, heeft de FIU-Nederland een relatiemanager in een liaison functie op permanente basis op de eilanden beschikbaar. Deze liaison kent de lokale cultuur en spreekt de taal van de eilanden zowel letterlijk als figuurlijk, wat kan zorgen voor een groter wederzijds vertrouwen en een lokaal netwerk. Hiermee zorgt de FIU-Nederland voor een juiste verbinding met melders waarbij wederzijdse inzichten van belang kunnen zijn. De lokale liaison informeert en stimuleert de meldende dienstverleners om compliant te zijn in het melden van ongebruikelijke transacties. Omdat de BES-eilanden veelal zaken doen met de andere omliggende eilanden en landen in de regio, zorgt de liaison voor een koppelvlak en verbinding met de andere FIU's in het Caribisch gebied. Hierdoor heeft de liaison, naast de kennis- en signaleringsfunctie eveneens een satellietfunctie, zodat lokale en regionale kennis met meldingsplichtige dienstverleners en de FIU-Nederland gedeeld kan worden.

6.1 Ontvangen en analyseren van ongebruikelijke transacties uit Caribisch Nederland

Verbeteren kwaliteit van meldingen

In voorgaande jaren constateerde de FIU-Nederland dat de kwaliteit van de meldingen afkomstig van de meldingsplichtige dienstverleners op de BES-eilanden niet van een voldoende niveau was voor effectieve analyses. Ook een in 2018 uitgevoerd onderzoek naar de kwaliteit van meldingen op de BES-eilanden, toonde aan dat het niveau nog steeds onvoldoende was. Om ervoor te zorgen dat de kwaliteit van de meldingen kan toenemen is samen met de meldingsplichtige dienstverleners gekeken naar mogelijke oorzaken hiervan. In 2018 is er door de FIU-Nederland begonnen, om aan de hand van deze analyse met gerichte activiteiten de kwaliteit van de meldingen te verbeteren. Een van deze activiteiten in 2018 was een, in samenwerking met de Nederlandsche Bank (DNB), georganiseerde seminar op Bonaire voor alle grootbanken. Tijdens dit seminar stonden onder meer de meldplicht, het meldgedrag, red flags, witwasscenario's en natuurlijk het

In 2018 is er door de FIU-Nederland begonnen met gerichte activiteiten om de kwaliteit van de meldingen te verbeteren

belang van het verrichten van kwalitatief goede meldingen centraal. Het seminar werd bezocht door een groot aantal banken die actief zijn op de BES-eilanden. Het seminar werd afgesloten met een inhoudelijke workshop met als doel het kennisniveau en het kunnen doorgronden van ingewikkelde witwasconstructies te verhogen. Naast dit seminar zijn er met de aanwezige grootbanken ook individuele gesprekken gevoerd om in samenspraak tot de gewenste kwaliteitsverbetering te komen. Ook was er in 2018 de werkgroep harmonisatie integriteit toezicht, waar ieder kwartaal, de toezichthouder, De Nederlandsche Bank, de Centrale banken van het Koninkrijk en de FIU's van Aruba, Curaçao, Nederland en Sint Maarten bij elkaar komen. In 2018 is deze werkgroep meerdere malen bij elkaar gekomen om diverse thema's, red flags en witwas- en integriteitsscenario's te bespreken die betrekking hebben op het Caribisch gebied.

Informatie uitwisseling

Om de ontvangen ongebruikelijke transacties te kunnen analyseren en zo nodig verdacht te verklaren, is een goede informatiepositie essentieel. Om de informatie verstrekking door netwerkpartners op een juiste manier te laten verlopen, maakt de FIU-Nederland veelal gebruik van convenanten. Om die reden zijn de convenanten voor informatie verstrekking met de Belastingdienst BES en het Korps Politie Caribisch Nederland in 2017 gereed gemaakt voor ondertekening en is het convenant met de Belastingdienst BES in 2018 ondertekend. De informatie van de Belastingdienst BES waar de FIU-Nederland sinds ondertekening van het convenant over kan beschikken, wordt vooralsnog gebruikt om ongebruikelijke transacties beter te kunnen duiden. Het convenant voor informatieverstrekking door het Korps Politie Caribisch Nederland is nog niet ondertekend, maar blijft voor de FIU-Nederland wel op de agenda staan. De lokale data van het Korps Politie Caribisch Nederland kunnen ervoor zorgen dat de FIU-Nederland effectievere analyses kan verrichten en opvolgend op een eenvoudigere manier, ongebruikelijke transacties verdacht kan verklaren.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen in 2018

2

Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ongebruikelijke transacties

4

Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5

Financiering van terrorisme

6

Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Tabel 13: Ongebruikelijke transacties per meldersoort in 2018 op de BES-eilanden

Meldersoort	Aantallen ongebruikelijke transacties 2018
Accountant	1
Advocaat	2
Bank	905
Belastingadviseur	7
Douane Caribisch Nederland	46
Handelaar - Edelstenen	4
Handelaar - Voertuigen	3
Makelaar onroerend goed	2
Notaris	21
Speelcasino	2
Eindtotaal	993

Ontvangen meldingen van ongebruikelijke transacties

In 2018 heeft de FIU-Nederland 993 meldingen van ongebruikelijke transacties ontvangen vanuit Caribisch Nederland. Het overgrote deel van deze meldingen (905) is afkomstig van bankinstellingen, gevolgd door ongebruikelijke transacties afkomstig van de Douane van Caribisch Nederland (46) en meldingen van notarissen (21). In tabel 13 is de verdeling te zien van het totaal aantal aan ontvangen meldingen van ongebruikelijke transacties over 2018. Het totale aantal meldingen van ongebruikelijke transacties ligt daarmee tien procent lager dan in 2017, waarin 1.038 ongebruikelijke transacties zijn ontvangen. Er kan worden gesteld dat op de lange termijn een licht dalende lijn te zien is in het aantal ontvangen ongebruikelijke transacties in Caribisch Nederland. Zoals eerder vermeld, richt de FIU-Nederland zich op het verbeteren van de kwaliteit van de meldingen van ongebruikelijke transacties.

*In 2018 werden door de FIU-Nederland
174 transacties verdacht verklaard
afkomstig van Caribisch Nederland*

Als de kwaliteit binnen het gewenste bereik gekomen is, zal op termijn de aandacht eveneens komen te liggen op de kwantiteit van de ongebruikelijke transacties vanuit de BES-eilanden.

6.2 Verspreiden van verdachte transacties in Caribisch Nederland

Verdacht verklaren van transacties

In 2018 heeft de FIU-Nederland 174 transacties afkomstig van Caribisch Nederland verdacht verklaard (zie tabel 14). Deze verdachte transacties zijn gebundeld in 30 dossiers met een totale waarde van meer dan acht miljoen euro. Dit bedrag is aanzienlijk lager dan de totale waarde van de verdachte transacties in 2017, waarin bijna 192 miljoen in totale waarde werd geregistreerd. De waarde van de verdachte transacties in 2017 was afwijkend en werd veroorzaakt door een aantal verdachte transacties met uitzonderlijk hoge bedragen. Onder de doorgemelde transacties in 2018 bevinden zich drie voorgenomen transacties. Het overgrote deel van de verdachte transacties in 2018 is afkomstig van de bankinstellingen. Het merendeel van de dossiers is verdacht verklaard naar aanleiding van eigen onderzoek door de FIU-Nederland. In tabel 13 zijn de verdere cijfers ten aanzien van de BES eilanden te zien.

Tabel 14: Aantal VT's en Dossiers in 2018 per doormeldreden op de BES-eilanden

Doormeldreden	Aantal transacties	Aandeel	Aantal dossiers	Aandeel
Eigen onderzoek	105	60%	16	53%
LOvJ	4	2%	2	7%
VROS	65	37%	12	40%
Eindtotaal		100%*		100%

* Door afronding tellen de afzonderlijke percentages niet op tot exact 100%

Dossiervorming

In 2018 heeft de FIU-Nederland 30 dossiers samengesteld (zie tabel 14). Een groot aantal dossiers met daarin ongebruikelijke transacties was eind 2018 nog in onderzoek. Deze dossiers vergen een bredere analyse doordat de toegang tot informatie nog te beperkt is om de transacties verdacht te kunnen verklaren. Het aantal afgeronde dossiers lag in 2018 lager dan in 2017 (35), maar aanzienlijk hoger dan in 2016 (13).

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Doorgaans zijn de jaarlijkse verschillen in aantallen dossiers beperkt te noemen, waarbij eveneens rekening dient te worden gehouden met het absorptievermogen van de opsporingsdiensten op de BES eilanden. Alle dossiers met verdacht verklaarde transacties, zijn overgedragen aan de opsporingsdiensten op de BES, opdat deze kunnen worden gebruikt in opsporingsonderzoeken.

Verbeteren kwaliteit door uitbreiding analysemogelijkheden

In de komende jaren wil de FIU-Nederland de analysemogelijkheden ten aanzien van de ongebruikelijke transacties in Caribisch Nederland uitbreiden door een verbreding van de huidige toegang tot lokaal gebruikte datasystemen. Door deze wenselijke uitbreiding zal de FIU-Nederland op termijn niet alleen in staat zijn om transacties sneller, maar ook op een gebruiksvriendelijke manier aan te bieden aan de opsporingsdiensten. In de voorgaande jaren zijn verschillende stappen ondernomen om het fundamentele instrumentarium voor het verrichten van analyses op de meldingen van ongebruikelijke transacties te verruimen. Een goed voorbeeld hiervan is de toegang die de FIU-Nederland eerder kreeg tot de inschrijvingen van de Kamer van Koophandel van Caribisch Nederland. Dankzij deze toegang is de FIU-Nederland in 2018 beter in staat geweest om onderzoek te verrichten naar gemelde ongebruikelijke transacties ten aanzien van ingeschreven bedrijven op de BES-eilanden. Daar waar mogelijk zoekt de FIU-Nederland aansluiting bij onderzoeken die worden verricht door het Recherche Samenwerkings Team (RST) op de BES-eilanden.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Bijlage I – Kengetallen FIU-Nederland 2018

Tabel 15: Aantal ongebruikelijke transacties* per sector en groep meldingsplichtige instellingen in de periode 2016-2018

Sector	Meldersoort	2016		2017		2018		Waarvan Objectief
		Aantal	Waarvan MT	Aantal	Waarvan MT	Aantal	Waarvan MT	
Vrije beroepsgroepen	Accountant	1.260		1.155		1.987	0	108
Vrije beroepsgroepen	Advocaat	12		10		22	0	1
Banken	Bank	13.599	4.763	22.789	3.908	68.217	2.183	693
Vrije beroepsgroepen	Belastingadviseur	138		342		298	0	3
Overige sectoren	Beleggingsinstelling/-onderneming	4		6		77	0	18
Overige sectoren	Bemiddelaar in levensverzekeringen	0		0		1	0	0
Betaaldienstverlener	Betaaldienstverlener	360.234	338.528	279.950	251.972	254.554	231.912	5.924
Betaaldienstverlener	Betaaldienstverlener - PSP	12.315	1.152	29.669	2.122	332.081	4.321	289.122
Overige sectoren	Bijkantoor financiële onderneming	1		64	57	23	23	0
Overige sectoren	Domicilieverlener	10		20		25	0	0
Overige sectoren	Elektronische geldinstelling	1		1		7	0	3
Handelaren	Handelaar - Edelstenen	396		471		502	0	0
Handelaren	Handelaar - Kunst en antiek	4		8		10	0	0
Handelaren	Handelaar - Vaartuigen	49		60		60	0	0
Handelaren	Handelaar - Voertuigen	5.041		4.711		4.386	0	10
Handelaren	Handelaar - Goederen overig	62		70		167	0	0
Vrije beroepsgroepen	Juridisch dienstverlener					13	0	0
Overige sectoren	Niet Bank - Beheer effecten					1	0	0
Creditcardmaatschappijen	Niet Bank - Creditcards	14.694		11.596		77.758	0	62.654
Overige sectoren	Niet Bank - Verstrekken leningen	51		110		93	0	1
Overige sectoren	Niet Bank - Leasing	2		0		0	0	0
Overige sectoren	Levensverzekeraar	2		3		1	0	0
Vrije beroepsgroepen	Makelaar onroerend goed	140		159		173	0	4
Overheid	Overheid							
Overheid	- Belastingdienst	1		1		6	0	0
Overheid	- Douane ⁷	5.492		5.775		7.263	0	0
Overheid	- Niet meldplichtig	0		1		0	0	0
Overheid	- Meldplichtig op grond van Verordening					3	0	0
Overheid	- Toezichthouder	3		7		3	0	0
Vrije beroepsgroepen	Notaris	529		486		800	0	16
Overige sectoren	Pandhuis	74		74		89	0	0
Casino's	Speelcasino	2.666		3.228		4.110	0	0
Overige sectoren	Taxateur	7		6		4	0	0
Vrije beroepsgroepen	Trustkantoor	280		240		258	0	52
Overige sectoren	Wisselinstelling			3		360	0	0
Totale		417.067	344.443	361.015	258.059	753.352	238.439	358.609

* Ongebruikelijke transacties zijn opgevraagd op registratiedatum, dat wil zeggen de datum dat een ongebruikelijke transactie wordt geregistreerd in de database van de FIU-Nederland.

⁷ De getoonde cijfers van douanetransacties omvatten zowel het meldrecht als de meldplicht op basis van de Europese verordening. Deze cijfers komen niet exact overeen met de jaarlijkse aantallen van transacties meldingen van de Douane. De reden hiervan is dat meldingen van de Douane in sommige gevallen bestaan uit meerdere soorten verschillende valuta. Om technische redenen splitst De FIU-Nederland deze meldingen op in meerdere afzonderlijke transacties.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I **Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018**

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Tabel 16: Aantal verdachte transacties* per sector en groep meldplichtige instellingen in de periode 2016-2018

Aantal verdachte transacties		2016		2017		2018	
Sector	Meldersoort	Aantal	Waarvan MT	Aantal	Waarvan MT	Aantal	Waarvan MT
Betaaldienstverlener	Betaaldienstverlener	47.775	42828	33.280	30747	37.963	35.576
Betaaldienstverlener	Betaaldienstverlener - PSP	72		253		1.276	28
Overige sectoren	Domicilieverlener	0		3		5	
Banken	Bank	2.261	294	4.163	201	15.437	185
Handelaren	Handelaar - Edelstenen	39		38		272	
Handelaren	Handelaar - Goederen overig	17		13		16	
Handelaren	Handelaar - Vaartuigen	2		3		5	
Handelaren	Handelaar - Voertuigen	2.029		1.493		1.475	
Handelaren	Handelaar - Kunst en antiek	0		0		0	
Overige sectoren	Levensverzekeraar	0		0		1	
Vrije beroepsgroepen	Accountant	277		238		306	
Vrije beroepsgroepen	Advocaat	5		5		2	
Vrije beroepsgroepen	Belastingadviseur	20		18		21	
Vrije beroepsgroepen	Juridisch dienstverlener	nvt		nvt		12	0
Vrije beroepsgroepen	Makelaar onroerend goed	16		4		9	
Vrije beroepsgroepen	Notaris	181		100		170	
Vrije beroepsgroepen	Trustkantoor	60		49		19	
Casino's	Speelcasino	360		419		519	
Overheid	Overheid						
Overheid	- Belastingdienst	17		11		15	
Overheid	- Douane ⁸	255		296		261	
Overheid	- Toezichthouder	3		6		0	
Creditcardmaatschappijen	Niet Bank - Creditcards	124		90		95	
Overige sectoren	Beleggingsinstelling/-onderneming	1				1	
Overige sectoren	Niet Bank - Verstrekken leningen	5		38		16	
Overige sectoren	Taxateur	0		1		0	
Overige sectoren	Bijkantoor Fin. Onderneming	0		2		5	4
Overige sectoren	Pandhuis	14		23		20	
	Niet Bank - Leasing	0		0		2	
	Elektronisch geldinstelling	0		0		1	
Overige sectoren	Wisselinstelling	0		0		26	
Eindtotaal		53.533		40.546	30.948	57.950	35.793

* Verdachte transacties zijn opgevraagd op doormelddatum, dat wil zeggen de datum dat een ongebruikelijke transactie verdacht wordt verklaard. Verdachte transacties in een bepaald jaar kunnen zodoende niet worden vergeleken met de ongebruikelijke transacties (opgevraagd op registratiedatum) in een bepaald jaar.

8 De getoonde aantallen van verdacht verklaarde transacties afkomstig van de douanemeldingen kunnen relatief gezien afwijken. Meldingen van transacties afkomstig van de Douane bestaan in sommige gevallen uit meerdere soorten verschillende valuta. Hierdoor registreert de FIU-Nederland in sommige gevallen vanuit één Douane melding, meerdere ongebruikelijke transacties en kunnen hier opvolgend meerdere verdachte transacties uit voortkomen. De FIU-Nederland past deze methode toe voor analysedoeleinden.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Tabel 17: Aantal instellingen waarvan meldingen zijn ontvangen per groep in de periode 2016-2018

Sector	Meldersoort	2016	2017	2018
Vrije beroepsgroepen	Accountant	237	219	281
Vrije beroepsgroepen	Advocaat	9	9	12
Banken	Bank	47	49	54
Vrije beroepsgroepen	Belastingadviseur	58	73	81
Overige sectoren	Beleggingsinstelling/-onderneming	3	5	12
Overige sectoren	Bemiddelaar in levensverzekeringen	0	0	1
Betaaldienstverlener	Betaaldienstverlener	21	22	20
Betaaldienstverlener	Betaaldienstverlener - PSP	13	14	15
Overige sectoren	Bijkantoor financiële onderneming	1	1	1
Overige sectoren	Domicilieverlener	5	7	8
Overige sectoren	Elektronische geldinstelling	1	1	2
Handelaren	Handelaar - Edelstenen	30	33	33
Handelaren	Handelaar - Kunst en antiek	3	4	2
Handelaren	Handelaar - Vaartuigen	28	35	28
Handelaren	Handelaar - Voertuigen	506	522	533
Handelaren	Handelaar - Goederen overig	20	26	21
Vrije beroepsgroepen	Juridisch dienstverlener	0	0	1
Creditcardmaatschappijen	Niet Bank - Creditcards	6	6	6
Overige sectoren	Niet Bank - Verstrekken leningen	4	5	4
Overige sectoren	Niet Bank - Leasing	1	0	0
Overige sectoren	Niet Bank - Beheer effecten	0	0	1
Overige sectoren	Levensverzekeraar	2	3	1
Vrije beroepsgroepen	Makelaar onroerend goed	83	84	80
Overheid	Overheid			
Overheid	- Belastingdienst	1	1	1
Overheid	- Douane	1	2	2
Overheid	- Niet meldplichtig	0	1	0
Overheid	- Toezichthouder	1	1	1
Overheid	- Meldplichtig op grond van Verordening	0	0	1
Vrije beroepsgroepen	Notaris	181	172	211
Overige sectoren	Pandhuis	2	2	3
Casino's	Speelcasino	1	2	1
Overige sectoren	Taxateur	6	5	3
Vrije beroepsgroepen	Trustkantoor	50	47	36
Overige sectoren	Wisselinstelling	0	1	2
Totaal		1.321	1.352	1.458

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Bijlage II – Over de FIU-Nederland

De Financial Intelligence Unit-Nederland (FIU-Nederland) is in de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) aangewezen als de autoriteit waar ongebruikelijke transacties gemeld dienen te worden door diverse meldingsplichtige instellingen. De FIU-Nederland analyseert deze meldingen en legt hiermee transacties en geldstromen bloot die in verband kunnen worden gebracht met witwassen, financieren van terrorisme of daaraan gerelateerde misdrijven. Ongebruikelijke transacties die door het hoofd van de FIU-Nederland verdacht zijn verklaard worden ter beschikking gesteld aan de opsporings-, inlichtingen-, en veiligheidsdiensten.

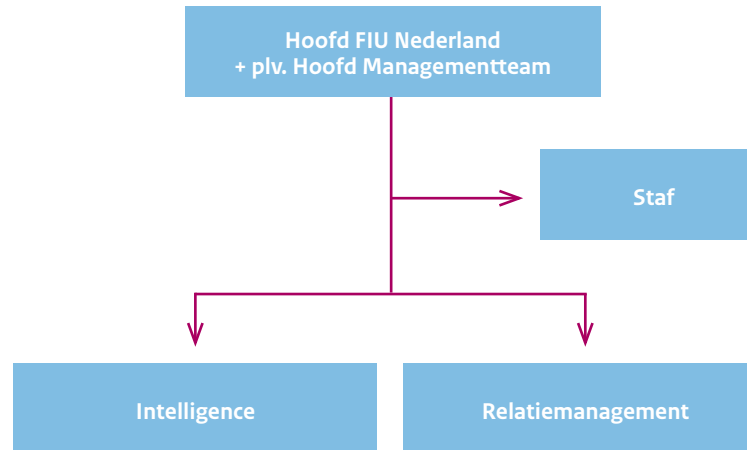
Deze bijlage vormt een algemene introductie van wat de FIU-Nederland is. Er wordt ingegaan op de missie, de wettelijke taak en het (inter)nationale speelveld waarbinnen de FIU-Nederland opereert. Ook wordt een uitleg gegeven van de wettelijke meldingsplicht en hoe de FIU-Nederland uitvoering geeft aan deze wettelijke taken.

BII. 1 Positionering, wettelijke taak en missie

Positionering FIU-Nederland

De FIU-Nederland maakt formeel onderdeel uit van de rechtspersoon Staat der Nederlanden. Beheersmatig is ze ondergebracht bij de Nationale Politie als een zelfstandige, operationeel onafhankelijke en herkenbaar opererende entiteit. Door (onder)mandatering beschikt het hoofd van de FIU-Nederland over de vereiste bevoegdheden ten aanzien van personeel en middelen, waarmee de zelfstandigheid en operationele onafhankelijkheid van de organisatie zijn gewaarborgd. De beleidslijn loopt rechtstreeks van de minister van Justitie en Veiligheid naar het hoofd van de FIU-Nederland. De beheersmatige lijn loopt van de korpschef van de Nationale Politie naar het hoofd van de FIU-Nederland.

Figuur 1. Organisatorische inrichting FIU-Nederland

Wettelijke taak

De wettelijke taak van de FIU-Nederland is vastgelegd in artikel 13 Wwft. Haar kerntaak betreft het ontvangen, registreren, bewerken en analyseren van ongebruikelijke transactiegegevens, om te bepalen of deze gegevens van belang kunnen zijn voor het voorkomen en opsporen van misdrijven, het verdacht verklaren en daarna verstrekken van deze transactiegegevens.

Behalve op deze kerntaak richt de FIU-Nederland zich op daarvan afgeleide taken, waaronder het geven van voorlichting aan publieke en private partners en het doen van onderzoek naar trends en ontwikkelingen op het gebied van witwassen en financieren van terrorisme. De FIU-Nederland beschikt ter uitvoering van de beschreven taakstelling over een formatie van 57 fte en heeft een jaarlijks budget van 5,3 miljoen euro. Vanaf 1 januari 2017 heeft de FIU-Nederland voor de periode van vijf jaar de beschikking over een tijdelijk verruimd budget van 0,6 miljoen euro. Van dit tijdelijke budget zijn 6 fte extra binnen de FIU-Nederland aangesteld. Hierdoor ontstaat voor de periode van 5 jaar een totaal besteedbaar budget van 5,9 miljoen euro en een formatie van 63 fte. In figuur 1 wordt de opbouw van de organisatie schematisch weergegeven.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I – Kengetallen FIU-Nederland 2018

II **Bijlage II – Over de FIU-Nederland**

III Bijlage III – Lijst met gebruikte afkortingen

Bij witwassen gaat het veelal om een aaneenschakeling van (financiële) handelingen waarmee wordt geprobeerd het crimineel verkregen vermogen een ogenschijnlijk legale herkomst te geven. Bij financieren van terrorisme hoeft de herkomst van geld niet illegaal te zijn. Het is in dit geval juist de bestemming van het geld, namelijk de terroristische activiteiten of bijvoorbeeld de ondersteuning van terroristen, die maakt dat een specifieke transactie wettelijk verboden kan zijn.

Missie/Visie

De missie van de FIU-Nederland is:

"De kracht van de FIU-Nederland is haar financial intelligence. Zij zet deze in voor een zo effectief mogelijke preventie en bestrijding van misdrijven. Daarmee bevordert ze de maatschappelijke veiligheid en de integriteit van het financieel stelsel, zowel nationaal als internationaal, nu en in de toekomst".

De FIU-Nederland is in Nederland de aangewezen organisatie die exclusief beschikt over gegevens van gemelde ongebruikelijke transacties die na verder onderzoek verdacht kunnen worden verklaard. De FIU-Nederland vormt daarbij de unieke verbinding tussen de instellingen die ongebruikelijke transacties melden en overheidspartners die een rol spelen in het bestrijden van (inter)nationale criminaliteit. De FIU-Nederland doet dit door financial intelligence en expertise te bieden binnen de relevante netwerken.

BII. 2 De Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft)

De doelstelling van de Wwft is het tegengaan van witwassen en financieren van terrorisme om de integriteit van het financiële en economische stelsel te waarborgen.

Meldingsplicht ongebruikelijke transacties

De Wwft richt zich tot diverse categorieën zakelijke dienstverleners, die in de wet "instellingen" worden genoemd, en legt hen twee verplichtingen op. Ten eerste, de verplichting tot het verrichten van (risicogeoriënteerde) cliëntenonderzoeken en ten tweede, het melden van ongebruikelijke transacties. Een cliëntenonderzoek draagt bij aan het herkennen en beheersen van risico's die bepaalde cliënten of bepaalde soorten dienstverlening meebrengen. De FIU-Nederland speelt een cruciale rol bij de meldingsplicht; instellingen dienen ongebruikelijke transacties die (mogelijk) te maken hebben met witwassen of financieren van terrorisme te melden bij de "Financiële inlichtingen eenheid", de door de Wwft gehanteerde aanduiding voor de FIU-Nederland.

Meldingsplichtige instellingen betreffen niet alleen financiële instellingen, maar ook onder meer casino's, trustkantoren, verschillende type handelaren en vrije beroepsbeoefenaren hebben een meldingsplicht. Een (voorgenomen) transactie is ongebruikelijk wanneer deze voldoet aan één of meerdere meldindicatoren. Deze indicatoren verschillen per groep meldingsplichtige instellingen en zijn vastgesteld in het Uitvoeringsbesluit Wwft. Daarbij kan onderscheid worden gemaakt tussen objectieve en subjectieve indicatoren. Bij objectieve indicatoren ontstaat een meldingsplicht wanneer een transactie een bepaald grensbedrag overschrijdt. Zo zijn geldtransactiekantoren verplicht alle verrichte money transfers vanaf € 2.000 te melden bij de FIU-Nederland. Een subjectieve indicator houdt in dat een instelling een transactie dient te melden wanneer deze "aanleiding heeft om te veronderstellen" dat de transactie verband houdt met witwassen of financieren van terrorisme.

De Wwft bepaalt welke informatie een melding van een ongebruikelijke transactie minstens dient te bevatten. Alleen met kwalitatief goede meldingen is snel en effectief onderzoek mogelijk naar eventuele betrokkenheid van personen bij witwassen of financieren van terrorisme. Verschillende toezichthouders houden toezicht op de naleving van de Wwft. Het niet, te laat, onjuist of onvolledig melden van een ongebruikelijke transactie is strafbaar.

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

De FIU-Nederland als buffer

Alle meldingen van ongebruikelijke transacties worden opgenomen in een beveiligde database van de FIU-Nederland, ook wel “de buffer” genoemd. De meldingen worden zorgvuldig afgeschermd. Alleen FIU-medewerkers hebben toegang tot deze afgeschermd database. Het vertrouwelijk omgaan met ongebruikelijke transacties is essentieel om te kunnen samenwerken met meldingsplichtige instellingen en buitenlandse FIU's. Pas wanneer gemelde transacties nader zijn onderzocht en een belang voor het voorkomen van witwassen, financieren van terrorisme of een daaraan onderliggend misdrijf is bevestigd, verklaart het hoofd van de FIU-Nederland een transactie “verdacht” en wordt deze verdachte transactie ter beschikking gesteld van diverse handhavings- en opsporingsdiensten.

BII. 3 Beleid en meerjarendoelstellingen

Meerjarendoelstellingen

Voor de periode 2018-2021 heeft de FIU-Nederland zich een drietal strategische meerjaren-doelen gesteld. Deze beleidsdoelstellingen zijn gebaseerd op de taken van de FIU-Nederland, als beschreven in artikel 13 van de Wwft, en internationale regelgeving. Deze strategische meerjarendoelstellingen zijn:

- Het realiseren van excellente en toepasbare financial intelligence en promoten tot een breed gebruik hiervan;
- Het versterken en verbreden van (inter)-nationale samenwerkingsverbanden en informatie-uitwisseling;
- Het vroegtijdig identificeren van trends en fenomenen en deze zowel intern als extern deelbaar toepassen.

De FIU-Nederland streeft naar een breed en effectief gebruik van FIU-informatie en het verkrijgen van meer inzicht in het gebruik van FIU-producten. Zodoende richt ze zich op een optimale aansluiting op de informatiebehoefte van haar afnemers en naar structureel gebruik van FIU-informatie. Verschillende ontwikkelingen zoals nationale programma's en de oprichting van multidisciplinaire samenwerkingsverbanden, bieden de FIU-Nederland nieuwe mogelijkheden om de effectiviteit van haar informatie en de terugkoppeling over het gebruik ervan te verbeteren.

Door haar unieke informatiepositie beschikt de FIU-Nederland over een grote hoeveelheid gegevens over mogelijke gevallen van witwassen en financieren van terrorisme, die haar inzicht biedt in trends en fenomenen. Internationale samenwerking en gegevensuitwisseling bieden de FIU-Nederland en daarmee ook de nationale opsporingspartners waardevolle financial intelligence voor de aanpak van witwassen en financieren van terrorisme.

BII. 4 Het nationale en internationale speelveld

De FIU-Nederland bevindt zich op het snijvlak tussen de publieke en private sector. Ze werkt samen met (vertegenwoordigers van) meldingsplichtige instellingen, toezichthouders, buitenlandse FIU's en verschillende opsporingsinstanties en andere partners die een rol hebben in het voorkomen en opsporen van misdrijven. De FIU-Nederland streeft naar een optimale aansluiting van haar werkprocessen (ontvangen, analyseren en verdacht verklaren) op de prioriteiten van haar partners. Andersom wil ze haar partners attenderen op relevante data, trends en fenomenen, die doorvertaald kunnen worden zowel in meldbeleid als in de opsporingspraktijk.

Het nationale speelveld

De FIU-Nederland onderhoudt goede contacten en werkt samen met een netwerk van organisaties die zich bezighouden met het voorkomen en bestrijden van criminaliteit, zoals opsporingsdiensten en toezichthouders. Om de aanpak binnen de domeinen van de witwasbestrijding en de ontneming van wederrechtelijk verkregen vermogen te intensiveren zijn met behulp van speciale gelden de afgelopen jaren enkele nieuwe samenwerkingsverbanden opgezet. Vanuit het streven naar een effectieve criminaliteitsbestrijding is de FIU-Nederland partner in de in 2013 opgerichte infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen (iCOV) en werkt ze intensief samen met het AMLC van de FIOD.

Sinds drie jaar is de FIU-Nederland volwaardig partner binnen het Financieel Expertise Centrum (FEC). Het gezamenlijke doel van de FEC-partners is het versterken van de integriteit van de financiële sector door onderlinge samenwerking en informatie-uitwisseling (zie het kader). Als partner heeft

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

de FIU-Nederland zitting in de FEC-Raad, het contactpersonenoverleg en het informatieplatform. Verder neemt ze deel aan een aantal (sub)werkgroepen van het FEC.

Internationale samenwerking

Financiële transacties hebben vaak een internationaal karakter. Ook criminaliteit in het algemeen en witwassen en terrorismefinanciering in het bijzonder gaan vaak gepaard met grensoverschrijdende geldstromen. Voor de bestrijding hiervan is internationale samenwerking derhalve onontbeerlijk. Via de relevante internationale fora zoekt de FIU-Nederland de samenwerking op beleidsmatig gebied.

Egmont Group

De FIU-Nederland is lid van de Egmont Group, een wereldwijd samenwerkingsverband van 159 FIU's, dat de basis vormt voor de internationale gegevensuitwisseling tussen FIU's. In 2018 is een nieuw strategisch beleidsplan geformuleerd, "Egmont Strategic Plan 2018-2021". Daarin staan het versterken van de regionale samenwerking tussen FIU's en het organiseren van een effectieve, en toekomstbestendige infrastructuur binnen de Egmont Group centraal. Inhoudelijk gezien richt de Egmont Group zich daarmee op het bilateraal en multilateraal delen van financial intelligence, het versterken van de mogelijkheden van FIU's (door ECOFEL), het ontwikkelen van nieuwe samenwerkingsverbanden en het uitbreiden van kennis ten aanzien van het financiële landschap. De FIU-Nederland levert aan verschillende Egmont-werkgroepen een actieve bijdrage. Het Hoofd van de FIU-Nederland is sinds juli 2017 voor een periode van 2 jaar voorzitter van de Egmont Group. Daarnaast neemt de FIU-Nederland eveneens deel als lid aan twee werkgroepen gericht op enerzijds operationele samenwerking (Information Exchange Working Group) en anderzijds beleidsmatige en procedurele ontwikkeling (Policy and Procedures Working Group).

EU FIU Platform

Sinds 2006 komen de FIU's binnen de Europese Unie (EU) bijeen in het EU Financial Intelligence Units' Platform (EU FIU-Platform) om de onderlinge informatie-uitwisseling te intensiveren en te stroomlijnen. Dit aanvankelijk informele platform van FIU's heeft in 2014 de formele status van expert groep gekregen. In de vierde Europese anti-witwasrichtlijn – die in juni 2015 in werking is getreden en in 2018 is geïmplementeerd – is deze status nog eens geëxpliciteerd. Hiermee erkent de EU het belang van de samenwerking tussen de Europese FIU's en hun specifieke expertise op het gebied van de

bestrijding van witwassen en financieren van terrorisme. De expertgroep vervult een formele rol in het adviseren van de Europese Commissie (EC).

FIU.net

De FIU's van de EU-landen maken voor de operationele samenwerking gebruik van FIU.net. Dit is een gedecentraliseerd computernetwerk dat een veilige en efficiënte gegevensuitwisseling tussen EU FIU's faciliteert. De decentrale infrastructuur van het systeem waarborgt de autonomie van de individuele FIU's; FIU's bepalen zelf wat wordt gedeeld met wie en wanneer, zonder dat er een centrale opslag van hun data plaatsvindt. Alle 28 FIU's van de EU-lidstaten zijn op het netwerk aangesloten en gezamenlijk worden gemiddeld 1.000 FIU.NET-verzoeken per maand verricht. In de vierde Europese anti-witwasrichtlijn worden FIU's aangemoedigd in de onderlinge communicatie gebruik te maken van FIU.net.

FIU.NET heeft een module ontwikkeld voor 'cross border reporting' waardoor het voor Europese FIU's eenvoudiger wordt om meldingen van transacties onderling te delen. Via een zogenaamde 'joint case' in de FIU.NET-applicatie kunnen door de EU FIU's ervaringen worden gedeeld en kan operationeel worden samengewerkt, waardoor bijvoorbeeld overtreding van EU-sancties snel kunnen worden gesignaleerd.

FATF

De Financial Action Task Force is een intergouvernementele organisatie die voornamelijk bekend is van de 40 aanbevelingen aan de in de FATF deelnemende landen voor het voorkomen en bestrijden van witwassen en financieren van terrorisme. De FATF kent een belangrijke rol toe aan FIU's en heeft in haar aanbevelingen ook regels opgesteld over de bevoegdheden en de mate van onafhankelijkheid waarover FIU's dienen te beschikken. De deelnemende landen hebben zich gecommitteerd om deze aanbevelingen op te volgen en periodiek evalueren de landen elkaar om te bezien in hoeverre zij daadwerkelijk eraan voldoen. De FIU-Nederland participeert in de Nederlandse delegatie bij de FATF, daar waar het FIU-aangelegenheden betreft.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

BII. 5 Werkzaamheden FIU-Nederland

De FIU-Nederland geeft aan de hand van de volgende werkprocessen invulling en uitvoering aan haar wettelijke taken.

Ontvangen meldingen

De FIU-Nederland is de aangewezen autoriteit waar de in de Wwft aangewezen instellingen ongebruikelijke (voorgenomen) transacties dienen te melden. Er zijn ruim 30 verschillende soorten meldende instellingen variërend van banken en notarissen tot kunst- en autohandelaren. In totaal zijn er jaarlijks ruim 1000 melders die meer dan 350.000 ongebruikelijke transacties melden. De FIU-Nederland bevordert het meldgedrag van de meldingsplichtige instellingen door middel van actieve communicatie. Relatiemanagers onderhouden direct contact met de melders en werken samen met brancheverenigingen en toezichthouders om de meldingsplicht te bevorderen en voorlichting te geven. Via een servicepunt worden melders ondersteund bij het doen van meldingen. Niet alleen wordt bevorderd dát gemeld wordt, maar ook de kwaliteit van de meldingen wordt zo verbeterd. Het spreekt voor zich dat kwalitatief goede en volledige meldingen het meest waardevol zijn voor de FIU-Nederland.

Analyseren

De FIU-Nederland analyseert alle ontvangen meldingen en het Hoofd van de FIU-Nederland verklaart de transacties verdacht wanneer daarvoor aanleiding bestaat. De FIU-Nederland hanteert verschillende soorten onderzoeken die kunnen leiden tot het verdacht verklaren van een transactie. Grofweg kan een onderscheid worden gemaakt tussen:

- Matches met externe gegevensbestanden;
- LOvJ-verzoeken;
- Verzoeken van buitenlandse FIU's en;
- Strategisch gestuurde eigen onderzoeken.

Matches met externe gegevensbestanden

De FIU-Nederland heeft de beschikking over een aantal gegevensbestanden van netwerkpartners waarmee met een bepaalde frequentie een semi-automatische vergelijking (een zogenaamde 'match') wordt gemaakt. Belangrijke gegevensbestanden zijn het VROS-bestand (Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten) van de politie, waarmee periodiek wordt gematcht. Ongebruikelijke transacties van personen die voorkomen in rechercheonderzoeken kunnen zonder veel nader onderzoek vervolgens verdacht worden verklaard en worden doorgemeld aan de opsporing.

Behalve met het VROS-bestand matcht de FIU-Nederland met regelmaat haar database ook met andere strategisch interessante bronnen, zoals die van het CJIB en van verschillende DWI's.

LOvJ-verzoeken

Wanneer een opsporingsinstantie een onderzoek verricht naar een bepaalde verdachte loont het vaak om een LOvJ-verzoek te doen bij de FIU-Nederland. De FIU-Nederland kan op basis van het verzoek ongebruikelijke transacties in verband met dit onderzoeksobject verdacht verklaren en verstrekken aan de opsporingsdienst. Deze financiële sporen die de verdachte heeft achtergelaten zijn, anders dan in het algemeen bij intelligence het geval is, harde informatie die kan en mag worden gebruikt als bewijs in een strafzaak.

Een LOvJ-verzoek kan op elk moment in een lopend onderzoek worden gedaan en ook gedurende het onderzoek worden herhaald. Een LOvJ-verzoek kan ook tijdens een ontnemingsprocedure waardevolle informatie bieden over de financiële handel en wandel van een onderzoeksobject. Jaarlijks ontvangt en verwerkt de FIU-Nederland tussen de 1.000 en 1.500 LOvJ-verzoeken die onderling zeer in omvang uiteen kunnen lopen.

Verzoeken van buitenlandse FIU's

De FIU-Nederland maakt deel uit van een wereldwijd netwerk van (op dit moment) 159 FIU's die zijn verenigd in de Egmont Groep. Dit vormt de grondslag voor operationele samenwerking waarbij gebruik wordt gemaakt van een beveiligde digitale omgeving, het Egmont Secure Web. Daarnaast heeft de FIU-Nederland MoU's gesloten met enkele FIU's uit andere landen.

Binnen de EU is de samenwerking nog hechter. Dit komt tot uiting in het EU FIU-Platform waarin alles FIU's van de EU verenigd zijn. Op operationeel niveau kan dankzij de technologische mogelijkheden die FIU.NET biedt, eenvoudig en doeltreffend worden samengewerkt en kan op een veilige wijze informatie worden uitgewisseld. Behalve gerichte verzoeken kunnen via FIU-NET met behulp van de Ma3tch-technologie van FIU.NET op anonieme, versleutelde en decentrale wijze de databases van de EU FIU's worden gematcht. Zo kan de FIU-Nederland op zeer efficiënte en veilige wijze nagaan of een bepaald onderzoeksobject mogelijk ook op een andere locatie in Europa financiële sporen heeft achtergelaten. De structuren voor de uitwisseling van FIU-informatie bieden grote voordelen ten opzichte van reguliere politieke en strafvorderlijke rechtshulpkanalen.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

De FIU-Nederland ontvangt verzoeken van buitenlandse FIU's en verricht zelf verzoeken aan buitenlandse FIU's. Beide gevallen kunnen leiden tot het verdacht verklaren van transacties. Buitenlandbevragingen zijn vaak onderdeel van eigen onderzoeken en in toenemende mate ook van LOV-verzoeken.

Strategisch gestuurde eigen onderzoeken

Naast de behandeling van LOV-verzoeken en het uitvoeren van matches, initieert en verricht de FIU-Nederland eigen onderzoeken. Bij het doen van eigen onderzoek werkt de FIU-Nederland een dossier met transacties op tot een kwalitatief hoogstaand product waarmee de opsporingspartners niet zelden direct al tot een verdenking kunnen komen en vervolgstappen kunnen zetten. Bij eigen onderzoeken maakt de FIU-Nederland behalve van een eigen database gebruik van informatie uit open bronnen, worden politiestructuren geraadpleegd en kunnen belastinggegevens worden opgevraagd.

De database met ongebruikelijke transacties van de FIU-Nederland zit vol met transacties die kunnen duiden op witwassen of andere vormen van criminaliteit. Het is met de huidige capaciteit van de FIU-Nederland, maar ook die van opsporingsautoriteiten, niet mogelijk en overigens ook niet wenselijk alle transacties aan een even diepgaand onderzoek te onderwerpen. De FIU-Nederland heeft een model van strategische sturing en tactische selectie ontwikkeld waardoor zoveel mogelijk de juiste zaken kunnen worden onderzocht die bovendien aansluiten bij de prioriteiten van de afnemende opsporingspartners.

Verspreiden

Verdacht verklaarde transacties draagt de FIU-Nederland over aan opsporingsinstanties en/of het Openbaar Ministerie. De informatie wordt gebruikt als sturingsinformatie en om inzicht in criminele activiteiten en criminele samenwerking te krijgen, als startinformatie voor een strafrechtelijk onderzoek of als direct onderdeel van het bewijs in een strafzaak. Relatiemanagers van de FIU-Nederland stimuleren actief het gebruik van FIU-informatie en maken de verbinding tussen de informatiepositie van de FIU-Nederland en de prioriteiten van de opsporingsdiensten en het Openbaar Ministerie.

De grootste afnemers van de FIU-informatie zijn de opsporingsdiensten van de Nationale Politie en de FIOD. De FIU-Nederland zet in op zowel brede

als gerichte verspreiding van FIU-informatie via een politie brede applicatie waar vrijwel de gehele politie toegang tot heeft. Gerichte verspreiding doet de FIU-Nederland door afspraken te maken met de afnemers van de informatie. Dit is een onderdeel van het hiervoor beschreven model van strategische en tactische sturing dat de FIU-Nederland hanteert.

Behalve aan de opsporingspartners verstrekt de FIU-Nederland informatie – op geaggregeerd niveau – aan de Wwft-toezichthouders ten behoeve van hun toezichtstaken. Ook wordt aan melders teruggekoppeld wanneer een door hen gedane melding verdacht is verklaard. Dit stelt de melder in staat nog gerichter transacties te beoordelen op hun (on)gebruikelijkheid.

Soms kan de FIU-Nederland door een goede verhouding met melders enerzijds en met de opsporingsautoriteiten anderzijds er zelfs voor zorgen dat een transactie kan worden onderschept voordat het geld buiten het bereik van de Nederlandse opsporing komt. Dergelijke heterdaadgevallen vereisen een perfecte afstemming en samenwerking met alle partijen.

Trends en fenomenen

De unieke informatiepositie van de FIU-Nederland biedt de mogelijkheid nieuwe trends en fenomenen te detecteren. Met een hoogwaardige rapportage- en analysetool kan de FIU-Nederland gerichte rapportages en analyses maken van de beschikbare data. De FIU-Nederland tracht door middel van kwalitatief onderzoek zogeheten red flags te identificeren waarmee juist die transacties uit de database kunnen worden gefilterd die te linken zijn aan een bepaalde criminaliteitsvorm. Vanwege capaciteitsbeperkingen moet de FIU-Nederland innovatieve wegen bewandelen en continue afwegingen maken om deze kwalitatieve onderzoeken te kunnen uitvoeren. Desondanks worden zichtbare resultaten bereikt waarmee de FIU-Nederland vorm geeft aan haar signaleringsfunctie.

Strategisch sturen

De omvangrijke database van de FIU-Nederland is door intelligencemedewerkers van de FIU-Nederland op eigen initiatief te raadplegen om ongebruikelijke transacties op te waarderen tot directe kansen voor de opsporing, inzicht voor de toezichthouders of ten behoeve van voorlichtingsmateriaal voor de meldersgroepen. De aanleidingen voor het starten van een eigen onderzoek zijn uiteenlopend. Gedacht kan worden aan het monitoren van actuele risico's en dreigingen, sectoren die diensten verlenen met een verhoogd witwasrisico of diensten aangeboden door

 Inhoudsopgave

 Managementsamenvatting

1 Ontwikkelingen in 2018

2 Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3 Analyseren van ongebruikelijke transacties

4 Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5 Financiering van terrorisme

6 Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

nieuwe meldingsplichtige instellingen. Ook vragen van buitenlandse FIU's en signalen van partners kunnen aanleiding zijn voor het starten van een eigen onderzoek.

De onderzoekscapaciteit van de FIU-Nederland is gelimiteerd waardoor bewuste keuzes moeten worden gemaakt voor het inzetten op zelf geïnitieerde onderzoeken. De FIU-Nederland heeft een strategisch sturingsmodel ontwikkeld waarmee de eigen onderzoeken worden aangestuurd op strategisch, tactisch en operationeel niveau. Twee belangrijke organen binnen dit model zijn het strategisch sturingsoverleg (SSO) en het tactisch selectieoverleg (TSO).

Het SSO bepaalt het strategisch kader van de FIU-Nederland op basis van beleidsprioriteiten bij opsporingspartners, signalen van meldersgroepen en toezichthouders, trends in de gemelde transacties en internationale afspraken op het gebied van criminaliteitsbestrijding. Actualiteiten en incidenten van belang kunnen een bijstelling van dit kader tot gevolg hebben.

Op basis van de door het SSO geselecteerde en geprioriteerde thema's en rekening houdend met de beschikbare capaciteit worden de eigen onderzoeken op tactisch niveau aangestuurd door het tactisch selectieoverleg (TSO). Voorstellen voor concrete onderzoeken kunnen vanuit de organisatie worden ingediend bij het TSO, dat die voorstellen beoordeelt en weegt, zo nodig verzoekt om aanvulling en er capaciteit en een deadline aan verbindt. Operationele sturing vindt vervolgens plaats door een teamleider.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen in 2018

2

Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ongebruikelijke transacties

4

Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5

Financiering van terrorisme

6

Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

ACC	Anti Corruptie Centre	ISZW	Inspectie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
AFM	Autoriteit Financiële Markten	iRR	intelligence Relatie Rapportage
AI	Artificial Intelligence	iRT	thematische scan
AMLC	Anti Money Laundering Centre van de FIOD	iRVI	intelligence Rapportage Vermogen en Inkomen
BES	De openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Caribisch Nederland)	KMar	Koninklijke Marechaussee
BFT	Bureau Financieel Toezicht	KPCN	Korps Politie Caribisch Nederland
BIBOB	Bevordering integriteitsbeoordeling door het Openbaar Bestuur	KYC	Know Your Customer
BICC	Business Intelligence Competence Center	LOvJ	Landelijk Officier van Justitie
BVI	Basisvoorziening Informatie, een applicatie van de Nationale Politie	MT	Money transfer
CJIB	Centraal Justitieel Incasso Bureau	NCTV	Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid
CT-Infobox	Contra terrorisme Infobox	NP	Nationale Politie
DfID	Department of International Development	NVB	Nederlandse Vereniging van Banken
DIKLR Finec	Dienst Informatie Knooppunt Landelijke Recherche	NVGTK	Nederlandse Vereniging van Geldtransactiekantoren
DNB	De Nederlandsche Bank	NVIK	Nationaal Vreemdelingen Informatieknooppunt
DWI	Dienst Werk en Inkomen	OECD	Organization for Economic Co-operation and Development
EC	Europese Commissie, uitvoerend orgaan van de EU	OM	Openbaar Ministerie
ESW	Egmont Secure Web	OVSE	Organization for Security and Co-operation in Europe
EU	Europese Unie	PSD2	tweede EU payment service directive
FATF	Financial Action Task Force	RIEC	Regionaal Informatie en Expertise Centrum
FEC	Financieel Expertise Centrum	RTB	Regionaal Transactie Beeld
FinCEN	Financial Crimes Enforcement Network	SNRA	Supra National Risk Assessment
FinEC	Programma Financieel Economische Criminaliteit	UNODC	United Nations Office on Drugs and Crime
FIU	Financial Intelligence Unit	VN	Verenigde Naties
FIOD	Fiscale Inlichtingen- en Opsporingsdienst	VROS	Verwijzingsindex Recherche Onderzoeken en Subjecten
GAFILAT	Financial Action Task Force van Latijns Amerika	Wwft	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme
GoAML	Government Anti-Money Laundering, ICT applicatie gebouwd door UNODC	Wwft BES	Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme voor Caribisch Nederland
iCOV	Infobox Crimineel en Onverklaarbaar Vermogen	XBD	Cross Border Dissemination

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen in 2018

2

Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3

Analyseren van ongebruikelijke transacties

4

Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5

Financiering van terrorisme

6

Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

Colofon

Uitgave: FIU-Nederland
Postbus 10638
2501 HP Den Haag

Website www.fiu-nederland.nl

Redactie: FIU-Nederland

Zoetermeer, juni 2019
Copyright © 2019 FIU-Nederland

Behoudens de door de wet gestelde uitzonderingen, alsmede behoudens voorzover in deze uitgave nadrukkelijk anders is aangegeven, mag niets uit deze uitgave worden veeleenvoudigd en/of openbaar worden gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de FIU-Nederland.

Aan de totstandkoming van deze uitgave is de uiterste zorg besteed. Voor informatie die nochtans onvolledig of onjuist is opgenomen, aanvaarden de auteur(s), redactie en de FIU-Nederland geen aansprakelijkheid. Voor eventuele verbeteringen van de opgenomen gegevens houden zij zich gaarne aanbevolen.

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1

Ontwikkelingen in 2018

2

Ontvangst van ongebruikelijke transacties

3

Analysen van ongebruikelijke transacties

4

Gebruik van verdacht verklaarde transacties

5

Financiering van terrorisme

6

Caribisch Nederland: Bonaire, Sint Eustatius en Saba

I

Bijlage I - Kengetallen FIU-Nederland 2018

II

Bijlage II - Over de FIU-Nederland

III

Bijlage III - Lijst met gebruikte afkortingen

